

دوره نهم - سال سوم
تاریخ چاپ: ۱۳۹۳/۵/۲۹
شماره چاپ: ۱۱۴۴
شماره ثبت: ۴۹۱

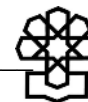
اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر
و ارتقای نظام مالی کشور»
(بررسی برخی پیشنهادات الحاقی)
(ویرایش اول)

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۳-۱۳۸۸۹
آبان ماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. الگویی برای ارزیابی پیشنهادهای مرتبط با لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۲
۲. بررسی مواد مرتبط با لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۶

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»
(بررسی برخی پیشنهادات الحاقی)
(ویرایش اول)

مقدمه

لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» در شرایطی به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردید که همزمان چند طرح قانونی و لایحه مرتبط (حداقل برخی از مواد آنها) در دست بررسی در مجلس شورای اسلامی است. اهم این طرح‌ها عبارتند از:

۱. طرح حمایت از تولید ملی در شرایط ویژه اقتصادی کشور و زمینه‌سازی توسعه اقتصادی و نیل به اقتصاد مقاومتی،

۲. طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی،

۳. طرح الحاق ۷ بند ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور،

۴. طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات و الحاقات بعدی آن،

۵. لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)،

۶. قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی.^۱

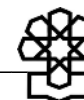
با عنایت به تعداد طرح‌ها و لوایح و پیشنهادات و به منظور افزایش دقت و سرعت در بررسی مواد، کارگروهی متشکل از کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، اتاق تعاون، دولت و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با موضوع جلسات تشکیل شد و طی جلسات کارشناسی به بررسی و جمع‌بندی مواد پرداخت. علاوه بر این مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز بررسی‌های جداگانه‌ای را در این رابطه صورت داد. در این گزارش اهم مواد مرتبط با لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» در طرح‌های قانونی فوق‌الذکر آمده است. در بررسی مواد مرتبط سعی شده است که معیارهایی برای ارزیابی پیشنهادات در نظر گرفته شود که به حفظ

۱. این قانون مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ مجلس شورای اسلامی است. در ماده (۱۴) این قانون آمده است که مدت زمان اجرای آزمایشی این قانون مطابق با مفاد اصل (۸۵) قانون اساسی پنج سال تعیین می‌گردد. بدین ترتیب دوره اجرای آزمایشی این قانون در مورخ ۱۳۹۱/۵/۷ به اتمام رسیده است.

چارچوب و تأمین اهداف لایحه کمک کند. لازم به ذکر است که ممکن است جمع‌بندی و نظرات کارشناسی ارائه شده در این جلسه با جمع‌بندی و نظرات مطرح شده در کارگروه متفاوت باشد اما ارائه نظرات با در نظر گرفتن محتوای جلسات صورت گرفته است.

۱. الگویی برای ارزیابی پیشنهادهای مرتبط با لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

تجربیات گذشته در بررسی طرح‌ها و لوایح در مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد که تعداد پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی برای این طرح‌ها و لوایح نسبت مستقیم با دو متغیر «اهمیت موضوع» و «تعداد ذی‌نفعان» دارد که لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» از هر دو نظر ویژگی‌های متمایزی دارد. اهمیت موضوع خروج از رکود در شرایط فعلی اقتصاد ایران بر هیچ‌کس پوشیده نیست و تعداد ذی‌نفعان هم می‌تواند به وسعت تمام فعالین اقتصادی و دستگاه‌های اجرایی باشد. در این شرایط ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی متعدد برای لایحه پیشنهادی دولت کاملاً طبیعی است. در حال حاضر در کنار لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» و پیشنهادهایی که محتملاً به‌طور موردی در خلال بررسی این لایحه ارائه خواهد شد، حداقل ۶ طرح، لایحه یا قانون موقت وجود دارد که به‌طور بالقوه می‌تواند برخی از مفاد آنها در این موضوع مطرح شود. این طرح‌ها و لوایح و مواد مرتبط آنها در حوزه‌های مختلف در جدول ۱ نشان داده شده‌اند.

جدول ۱. تعداد مواد طرح‌ها، لایحه و قانون مرتبط با تولید به تفکیک موضوعی

تعداد مواد										عنوان طرح، لایحه و قانون موقت	
تبصره‌ها یا بندها*	بانکی	مالیات	بانک مرکزی	صندوق توسعه ملی	تأمین اجتماعی	تجارت	انرژی	بورس	دولت (بودجه)		
۳۰ ماده ۱۹ تبصره	۴ ماده ۱ تبصره	۷ ماده ۸ تبصره	۱	۱	۱	۱	۲ ماده	۳	۷ ماده ۱ تبصره	۳ ماده ۱ تبصره	۱
۲۲	۱۱	۱	۲	۲	۱	۳	۰	۰	۰	۰	۲
۳۳	۱۰	۴	۰	۰	۲	۱	۴	۰	۵	۷	
۷	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
۴۸	۲۲	۲	۴	۱	۱	۱	۰	۰	۷	۱۰	
۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	
۷	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	
۱۱۹	۵۱	۸	۶	۳	۴	۵	۴	۰	۱۳	۲۵	
۱۱۷**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
۲۸۵	۵۶	۲۳	۷	۴	۵	۶	۶	۳	۲۱	۲۹	

* در بعضی از موارد عملاً مواد قانونی پیشنهادی مستقل به صورت تبصره (مانند طرح حمایت از تولید ملی که مشتمل بر یک ماده و ۳۲ تبصره است) یا بندهایی از یک ماده (مانند ۲۵ بند ماده (۳) طرح الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت) ارائه شده است. لذا در این موارد تعداد تبصره‌ها و بندها در محاسبات شمرده شده است.

** قابل ذکر است با عنایت به اینکه ارائه پیشنهادات و در مواردی استرداد پیشنهادات توسط نمایندگان محترم به کمیسیون اصلی بررسی‌کننده لایحه ادامه دارد، امکان افزایش یا کاهش در تعداد آنها وجود دارد.

همان‌طور که جدول فوق نشان می‌دهد علاوه بر ۳۰ ماده و ۱۹ تبصره لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، حداقل ۱۱۹ ماده یا تبصره در قالب ۶ طرح، لایحه یا قانون موقت (قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی که اعتبار آن تا سال ۱۳۹۴ تمام می‌شود) و حدود ۱۱۷ پیشنهاد موردی نمایندگان مجلس شورای اسلامی وجود دارد که حداقل بخشی از مجلس شورای اسلامی در پی تصویب مفاد آن هستند. در این شرایط با توجه به وضعیت کشور از نظر تولید و تصویب یک فوریت لایحه رفع موانع تولید، در عمل در نظر گرفتن همه پیشنهادات و لحاظ آن در قانون ممکن و مفید نیست، لذا لازم است معیارهایی برای بررسی پیشنهادهای ارائه شده (از جمله موارد پیشنهادی لایحه دولت) مشخص گردد تا با سرعت و دقت بیشتری پیشنهادهای موجود مورد بررسی قرار گرفته و تنها پیشنهادهایی که حائز این شرایط هستند با دقت مورد بررسی بیشتر قرار گیرند. معیارهای پیشنهادی عبارتند از:

۱. برای اجرا نیاز به قانونگذاری جدید داشته باشد (جزء اختیارات دولت یا دستگاه‌های اجرایی نباشد).

بسیاری از پیشنهادهای ارائه شده، یا در حال حاضر حکم قانونی دارند یا جزء اختیارات اجرایی دولت و دستگاه‌های اجرایی می‌باشند. در موارد اخیر بهتر است مجلس بیشتر از ظرفیت نظارتی خود استفاده کند.

۲. در کوتاه‌مدت به خروج از رکود کمک کند.

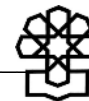
با توجه به تعدد مسائل و مشکلات کشور که نیازمند قانونگذاری هستند، در نظر گرفتن موضوع اصلی لایحه یعنی خروج کشور از رکود در دوره زمانی معقول، بسیار ضروری است. لذا در این شرایط ضروری است تنها پیشنهادهایی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم به تحریک عرضه، افزایش تقاضای مؤثر یا افزایش توان تأمین مالی منجر می‌شوند در دستور کار مورد بررسی قرار گیرند.

۳. ابعاد و آثار کلان پیشنهادات (تأمین بار مالی، عدم اختلال در بازار، آثار تورمی و...) در نظر گرفته شده باشد.

بسیاری از پیشنهادهای ارائه شده از نگاه خرد (سطح بنگاه) ارائه شده و علی‌رغم جذابیت اولیه، تبعات اقتصاد کلان آنها نظیر افزایش کسری بودجه، نقدینگی، تورم، اختلال در بازار و فضای کسب‌وکار و... در نظر گرفته نشده است.

۴. مبتنی بر یک قاعده عمومی بوده و اجرایی شدن آن منوط به تصمیمات موردی و فردی نباشد.

پیشنهادهایی که عملیاتی شدن آنها بیش از آنکه مبتنی بر یک قاعده کلی باشد، مبتنی بر تصمیمات سلیقه‌ای و موردی افراد یا نهادها یا مقامات محلی هستند، بیشترین پتانسیل برای اختلال در بازار و فضای کسب‌وکار را دارند، لذا ضروری است این گونه پیشنهادات از دستور کار خارج شوند.

۵. قوانین اصلی کشور (قانون پولی و بانکی، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قانون کار، قانون مالیات‌های مستقیم و...) را نقض نکند.

بسیاری از قوانین پایه‌ای کشور هستند که هرگونه تغییر در آنها می‌تواند تبعات وسیعی داشته باشد و تغییر ماده یا بخشی از آن نیازمند بررسی‌های دقیق و همه‌جانبه است. اصلاح یا تعرض صریح یا ضمنی به این‌گونه قوانین در حاشیه قوانین دیگر با موضوع مستقل به هیچ‌وجه مناسب نیست و توصیه می‌شود از آن اجتناب شود. ازجمله این قوانین می‌توان به قانون پولی و بانکی، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قانون مالیات‌های مستقیم و... اشاره کرد.

۶. بی‌نظمی مالی را در کشور نهادینه نکند.

واقعیت آن است که به‌دلیل عدم وجود چارچوب‌های حقوقی روشن و جامع در نظام مالی کشور حجم انبوهی از تعهدات برای دولت ایجاد شده است. این امر به‌ویژه در طی هشت سال گذشته به‌دلیل عدم رعایت الزامات قانونی در بازاریابی و تعهد، دخالت در صلاحیت‌های مراجع ذی‌صلاح مانند هیئت‌مدیره شرکت‌ها و بانک‌های دولتی و الزام بانک مرکزی به تأمین اعتبار طرح‌های دولت تشدید شده است. درحال حاضر انبوهی از ادعاها درباره بدهی‌های دولت مطرح می‌شود که ابعاد و اندازه آن هنوز معلوم نیست. این موضوع توان مالی طلبکاران (و به‌ویژه پیمانکاران) را کاهش داده است و به صورت‌های مالی بانک‌ها و بانک مرکزی آسیب رسانده است و در مجموع یکی از گلوگاه‌های تأمین مالی تولید در کشور است. توصیه کارشناسان آن است که باید به دولت اجازه داد تا با سازوکارهای مختلف نسبت به رفع این اختلال اقدام کند (هم به دلایل سیاسی - زیرا این دولت نباید توان بی‌نظمی‌های دولت قبل را بدهد - و هم به دلایل اقتصادی، به‌ویژه با توجه به بانک‌محور بودن تأمین مالی تولید در ایران). نکته مهم آن است که سازوکارها و ابزارهایی که برای رفع این اختلال به‌کار گرفته می‌شوند نباید منجر به نهادینه کردن بی‌نظمی مالی در کشور شوند یا به متخلفین پاداش مضاعف بدهند. لذا لازم است تا در همین مرحله که دولت قصد بازپرداخت بدهی‌ها به شیوه‌های گوناگون کرده است، دقت لازم در شناسایی، قطعی کردن و بازپرداخت بدهی‌ها و همچنین شناسایی متخلفین به عمل آید.

۷. سازوکار انتقال برای خروج از رکود به دقت پیش‌بینی شود.

همان‌گونه که قبلاً توضیح داده شد بخش قابل توجهی از موارد مؤثر لایحه با هدف رفع گلوگاه تأمین مالی بنگاه‌ها از طریق راهبرد اصلی افزایش سرمایه بانک‌ها ارائه شده است. به عقیده کارشناسان صرف افزایش سرمایه بانک‌ها و در نتیجه افزایش توان پرداخت تسهیلات توسط آنها به معنای رفع گلوگاه تأمین مالی توان دولت نیست. دلایل مختلفی موجب شده است تا به‌رغم وجود حجم انبوهی از نقدینگی در سطح کلان، بنگاه‌ها در سطح خرد با کمبود نقدینگی مواجه شوند و یا بانک‌ها منابع را صرف پرداخت‌های تسهیلات به بخش‌های مولد اقتصاد نکنند. لذا لازم است تا جهت اثربخشی سیاست دولت، سازوکار لازم برای انتقال منابع تجهیز شده به بخش مولد اقتصاد پیش‌بینی شود.

۲. بررسی مواد مرتبط با لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

همانطور که قبلاً اشاره شد، ۶ طرح، لایحه و قانون موقت وجود دارد که برخی مواد و تبصره‌های موجود در آنها مرتبط با مواد اشاره شده در لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است. در این بخش از گزارش درصدد آن هستیم تا این مواد و تبصره‌های مرتبط را به تفکیک خود طرح‌ها، لایحه و قانون مورد بررسی قرار دهیم. ۶ طرح، لایحه و قانون موقت فوق‌الذکر عبارتند از:

۱. طرح حمایت از تولید ملی در شرایط ویژه اقتصادی کشور و زمینه‌سازی توسعه اقتصادی و نیل به اقتصاد مقاومتی،

۲. طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی،

۳. طرح الحاق ۷ بند ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور،

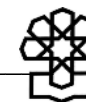
۴. طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات و الحاقات

بعدی آن،

۵. لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)،

۶. قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی.

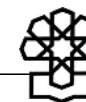
* قابل ذکر است که عبارات داخل پرانتز در ستون اول جداول زیر نشان‌دهنده حوزه مربوط به ماده و تبصره آورده شده می‌باشد که به تفکیک حوزه بانکی، حوزه مالیاتی، بانک مرکزی، تأمین اجتماعی، حوزه تجارت، دولت (بودجه) و سایر می‌باشند.

جدول ۲. طرح حمایت از تولید ملی در شرایط ویژه اقتصادی کشور و زمینه سازی توسعه اقتصادی و نیل به اقتصاد مقاومتی

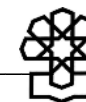
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۴» - در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، عملیات اجرایی برای بازداشت، توقیف و مزایده و حراج اموال و سایر وثایق بنگاه های تولیدی خصوصی و تعاونی بدهکار مالیاتی و تأمین اجتماعی و بانک های دولتی و خصوصی و مؤسسات مالی دارای مجوز از بانک مرکزی و همچنین مؤسسات مالی خصوصی فاقد مجوز، برای مدت سه سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون تعلیق می گردد. بنگاه های تولیدی که از سال ۱۳۸۵ به بعد تعطیل شده اند، در صورت انجام فعالیت مجدد مشمول حکم این تبصره می شوند. (سایر) تبصره «۵» - در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، اعمال ماده (۲) قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی برای مدیران بنگاه های تولیدی خصوصی و تعاونی، به جز جرائم عمدی، از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به مدت سه سال ممنوع می باشد و مدیران بنگاه های تولیدی که از این بابت در بازداشت باشند، از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون فوراً آزاد می شوند. (سایر)	با توجه به ماهیت کمیته تبصره «۲» و توانایی این کمیته در لغو احکام محکومیت های مالی و توقیف وثایق و طرح اموال و...، به نظر می رسد طرح مزبور مغایر اصول متعدد قانون اساسی از جمله پنجاه و هفتم، پنجاه و هشتم، یکصد و سی و هشتم و شصتم می باشد و احتمال موافقت شورای نگهبان با این دو تبصره قطعاً منتفی است. علاوه بر این، معافیت بدهکاران از مجازات، تشویق بی تعهدی در عمل به قراردادهای است و باعث کاهش امنیت اقتصادی و کسب و کارها نیز خواهد شد. بنابراین از منظر حقوقی و محیط کسب و کار، تبصره های «۴» و «۵» قابل دفاع نیست. بخش خصوصی اصرار دارد که دریافت مطالبات دولت از تولید کنندگان تا مدتی به تأخیر بیفتد که این امر نیز مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است و باید برای آن منابع مالی پیشنهاد داد. هر چند حمایت های مستقیم و نقدی از تولید، به خاطر ماهیت رانتی آن، به مصلحت تولید ملی و اقتصاد ایران نیست.	مخالف الحاق
تبصره «۵» - در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، کلیه بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی دارای مجوز از بانک مرکزی و یا مؤسسات مالی فاقد مجوز مکلفند در صورت درخواست شرکت های تولیدی، اقدام به توافق برای نحوه پرداخت بدهی نمایند. کلیه جرائم بنگاه های تولیدی که پس از این توافق و حسب برنامه زمان بندی توافق شده، اقدام به تسویه تسهیلات معوق خود نمایند، بخشیده می شوند. زمان بندی جدید و نرخ سود تنها مشمول اصل بدهی می گردد. نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار در	- شرایطی که موجب شده است، برخی از بنگاه ها نتوانند تسهیلات خود را بپردازند. پایدار نبوده، لذا نباید برای شرایط موقت قانون وضع نمود. - اجرای این ماده موجب رشد تسهیلات غیر جاری، فشار مضاعف بر منابع بانکی، عدم تجهیز به موقع منابع جهت اعطای تسهیلات جدید و ایجاد فرهنگ عدم بازپرداخت بدهی می شود. - آیا می توان به بانک های خصوصی تکلیف نمود که وام های داده شده خود را پس بگیرند و یا جرائم را ببخشند؟	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
زمان ایجاد، ملاک محاسبات موضوع این تبصره است. (حوزه بانکی)	- نظر به اینکه تکلیف بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری غیردولتی به بخشش جرائم و تقسیط بدهی‌های سررسیده شده، علاوه بر نقض مالکیت خصوصی این بانک‌ها، منجر به تضییع حقوق مالکانه سرمایه‌گذاران بانک‌ها و مؤسسات مزبور می‌شود؛ در نتیجه، این تبصره مغایر با اصل مالکیت شخصی موضوع اصول بیستم، بیست‌ودوم و چهل‌وهفتم قانون اساسی است.	
تبصره «۷»- در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات مالی فاقد مجوز، مجاز به دریافت سود و کارمزد بیش از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار نمی‌باشند. (حوزه بانکی)	- نیاز به قانونگذاری جدید ندارد و بانک‌ها در حال حاضر نیز مجاز به دریافت سود بیش از سقف‌های شورای پول و اعتبار نیستند، حتی با عدم تصویب کمیته تبصره «۲»، با توجه به اضافه کردن شرط صدر این تبصره، با قوانین مادر حوزه بانکی مغایرت دارد و موجب ایجاد خلل در صلاحیت‌های اجرایی بانک مرکزی می‌شود. - این تبصره در حوزه نظارتی است و نه قانونگذاری. لذا باید نظارت بر عملکرد بانک‌ها و دریافت سود تقویت گردد و نه تصویب قانون جدید. - براساس قانون پولی و بانکی و بانکداری بدون ربا، شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی عهده‌دار این وظیفه است و نه کمیته تشکیل شده. لذا تبصره مذکور مغایر با قوانین مادر است.	مخالف الحاق
تبصره «۸»- در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، نرخ مالیات بر درآمد ماده (۹۶) قانون «ب» و جزء «۱» بند «الف» موضوع جزءهای «۲» و «۳» بند مالیات‌های مستقیم به صورت موقت در سه سال موضوع اجرای این قانون از بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) به پانزده درصد (۱۵٪) کاهش می‌یابد. (حوزه مالیاتی)	با توجه به تغییرات اعمال شده در نظام مالیاتی کشور برای اجرای طرح جامع مالیاتی و همچنین تغییر و تحول صورت گرفته درخصوص دسته‌بندی مشاغل و فعالیت‌های مختلف، مفاد ماده (۹۶) و تبصره‌های این ماده در لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم حذف شده و لذا تقسیم‌بندی تصریح شده برای مشاغل مختلف در قانون مالیات‌های در دست بررسی مجلس دیگر موضوعیت ندارد.	مخالف الحاق

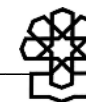
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۹»- در صورت تصویب کمیته تبصره «۲»، حق بیمه سهم کارفرما در بنگاه‌های تولیدی خصوصی و تعاونی از بیست و سه درصد (۲۳٪) به هشت درصد (۸٪) تقلیل یافته و پانزده درصد (۱۵٪) باقیمانده از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به مدت سه سال از سوی دولت و از منابع پیش‌بینی شده این قانون پرداخت می‌شود. (تأمین اجتماعی)	- این موضوع در محدوده اختیارات دولت نیست و جنبه تقنینی دارد. - از جهت آنکه اختیارات ویژه مجلس را به تصویب کمیته‌هایی در درون قوه مجریه (آن هم در سطح استان) منوط می‌کند، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. - منابع مالی تأمین اجتماعی را به شدت کاهش می‌دهد و تعهدات جاری آن را با مشکل مواجه خواهد ساخت و از این جهت مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. - بدهی‌های دولت به سازمان تأمین اجتماعی را به شدت افزایش خواهد داد در حالی که این بدهی‌ها به زودی به رقم غیرقابل وصول می‌رسد. - تأثیر محسوسی در خروج از رکود نخواهد داشت. با عنایت به اینکه سهم حق بیمه کارفرمایی در قیمت تمام شده در فعالیت‌های مختلف بسیار اندک (به طور متوسط کمتر از ۵٪ هزینه تولید) است، لذا کاهش نرخ حق بیمه سهم کارفرمایی مشکلات تولید و صنعت کشور را حل نخواهد کرد. در حالی که انجام تعهدات درمانی و مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی را با مشکلات جدی مواجه خواهد کرد. - با توجه به بار مالی این تبصره، درخصوص کفایت منابع پیش‌بینی شده برای جبران هزینه‌های جدید ابهام وجود دارد، لذا این تبصره شائبه مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی دارد. باید توجه داشت که مشکل کارفرمایان در رابطه با نرخ حق بیمه نیست. آمارها نشان می‌دهد نرخ حق بیمه در بسیاری از کشورهای مشابه با ایران - از منظر نظام بیمه اجتماعی - بالاتر از ایران است. مشکل اصلی را باید در رویه‌های اداری و برخورد تأمین اجتماعی با کارفرمایان جستجو و حل کرد.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۱۱»- از آنجایی که حفظ شرکت‌های تولیدی فعال موجود در اولویت می‌باشد، بانک‌های دولتی و خصوصی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی دارای مصوبه کمیته تبصره «۲» این ماده از محل منابع داخلی خود و یا منابع در اختیار به موجب این قانون و تا سقفی که توسط کمیته تعیین گردیده می‌باشند. (حوزه بانکی)	- مسئله سرمایه در گردش یکی از چالش‌های مهم بخش‌های اقتصادی در رکود سال‌های اخیر بوده است. به نحوی که بنگاه‌های تولیدی زیادی به دلیل محدودیت در سرمایه در گردش یا تعطیل شده‌اند و یا پایین‌تر از ظرفیت تولید می‌کنند. - این تبصره با اصلاحاتی مفید ارزیابی می‌گردد. - با توجه به اینکه ایجاد وظیفه برای بانک‌های خصوصی در این تبصره می‌تواند موجب نقض حقوق مالکانه این بانک‌ها و سرمایه‌گذاران آنها شود، این تبصره مغایر با اصل مالکیت شخصی و مغایر با اصل بیستم، بیست‌ودوم و چهل‌وهفتم قانون اساسی است.	پیشنهاد الحاق با اصلاحات زیر: از آنجایی که حفظ شرکت‌های تولیدی فعال موجود در اولویت می‌باشد، بانک‌های دولتی و خصوصی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظفند تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی دارای مجوز را در اولویت قرار دهند.
تبصره «۱۲»- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است، حداقل معادل مبلغ سه میلیارد و پانصد میلیون (۳،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) دلار از منابع صندوق توسعه ملی را نزد بانک‌های صنعت و معدن، کشاورزی، ملی و سپه سپرده‌گذاری نماید تا مبلغ مذکور از سوی بانک‌های عامل و با معرفی وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت یا وزارت جهاد کشاورزی و یا وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی حسب مورد و تأیید کمیته موضوع تبصره «۲» این ماده به مصرف تأمین مواد اولیه خارجی مورد نیاز بنگاه‌های تولیدی مصوب کمیته برسد. تسویه ارز به نرخ زمان معامله اسناد در بانک کارگزار است. چنانچه محدودیت گشایش اعتبارات اسنادی برای بنگاه موضوع تصویب کمیته تبصره «۲» باشد، نحوه عمل طبق تصمیم کمیته مزبور براساس نظر نماینده بانک مرکزی استان عضو کمیته تعیین و ابلاغ می‌گردد. (حوزه بانکی)	صندوق توسعه ملی دارای اساسنامه و سیاست‌های کلی مشخص و هدفمند بوده و به صلاح نیست که با تکالیف متعدد قانونی منابع صندوق به نحو غیربهبینه تخصیص یابد. - این تبصره با ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم مغایر است فلذا برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.	مخالف الحاق

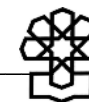
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۱۳» - بانکها در صورت عدم اجرای تعهدات و قراردادهای یا تعلیق تسهیلات تعهد شده، ملزم به پرداخت جریمه دیرکرد با نرخ سود رایج هستند. (حوزه بانکی)	- یکی از مشکلاتی که تولیدکنندگان و به طور کلی بخش خصوصی در شبکه بانکی با آن مواجه هستند، وجود قراردادهای و الزامات یکطرفه است. بدین نحو که همواره دریافتکننده وام باید پایبند به زمانبندی و شروط قرارداد گردد و در صورت تأخیر در بازپرداخت هم جریمه می‌گردد. این در حالی است که طرف وام‌دهنده (بانک یا مؤسسه اعتباری) نیز باید متعهد به رعایت شروط و توافقات فی‌مابین گردد. در این شرایط چنانچه بانک براساس زمانبندی مقرر اقدام به ارائه تسهیلات ننماید، و به واسطه این تأخیر به واحد اقتصادی یا فرد تسهیلات‌گیرنده ضرری وارد شود، بانک باید متعهد به جبران ضرر گردد.	پیشنهاد اصلاح: اگر به موجب تعلیق تسهیلات تعهد شده توسط بانکها و یا عدم اجرای تعهدات و قراردادهای، ضرری به تسهیلات‌گیرنده یا واحد اقتصادی دریافت‌کننده وام برسد بانک ملزم به جبران ضرر می‌باشد.
تبصره «۱۴» - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است همه ساله، برای شرکت‌هایی که تصویب کمیته تبصره «۲» را دارا می‌باشند، حداقل مبلغ سیصد هزار (۳۰۰،۰۰۰) میلیارد ریال، در قالب تسهیلات خرید کالاهای تولیدی شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی، کشاورزی و شرکت‌های صادراتی بخش خصوصی و تعاونی موضوع این قانون و دارای مصوبه کمیته تبصره «۲» برای خریداران تخصیص دهد. نرخ سود این تسهیلات مطابق مصوبات شورای پول و اعتبار بوده و مبلغ آن نیز برای سال‌های آتی، با تصویب هیئت وزیران، متناسب با رشد تولیدات صنعتی، معدنی و کشاورزی افزایش خواهد یافت. شرط مندرج در تبصره «۱۹» این قانون برای استفاده از این تسهیلات الزامی و غیر قابل تخطی می‌باشد. (بانک مرکزی)	تصویب چنین پیشنهادی به تورم فزاینده ناشی از بسط پایه پولی با ضریب فزاینده حدود ۵ در اقتصاد منجر خواهد شد. در قانون پولی و بانکی کشور چنین اختیاری مبنی بر اعطای وام از سوی بانک مرکزی به بخش خصوصی داده نشده است و براساس هیچ منطق اقتصادی استفاده مستقیم از منابع بانک مرکزی به صلاح اقتصاد کشور نیست. استقلال سیاست‌های پولی از طریق سیاست مالی تحت تأثیر قرار گرفته و اثرگذاری آن از بین می‌رود. - این تبصره منجر به افزایش هزینه‌های عمومی شده که محل جبران آن تعیین نشده است، لذا مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۱۵»- کلیه بانک‌ها مکلفند برای شرکت‌های تولیدی دارای مصوبه کمیته تبصره «۲»، با دریافت نقدی حداکثر ده درصد (۱۰٪) مبلغ گشایش اعتبار از شرکت تولیدی و اخذ اسناد تجاری، مبادرت به گشایش اعتبار تنها برای ورود مواد اولیه نمایند. (حوزه بانکی)	- بانک‌ها در حال حاضر نیز گشایش اعتبار می‌کنند. لذا تکلیف مالاطلاق بر سیستم بانکی صحیح نبوده و تجربه نشان داده است که این تکالیف بیرونی ناکارآمد بوده و ضمانت اجرا ندارد. - دریافت حداکثر ۱۰ درصد مبلغ گشایش اعتبار، موجب می‌شود تقاضای مازاد و غیرواقعی برای واردات و گشایش ال سی به‌وجود بیاید و این مسئله مضرات زیادی را به بار خواهد آورد. ضمن اینکه این مسئله باید با اختیار بانک‌ها براساس اعتبارسنجی مشتری صورت بگیرد. منطق حکم می‌کند با مشتریان با اعتبارهای مختلف، یکسان برخورد نگردد. براساس اظهارات اتاق بازرگانی در حال حاضر نیز برخی بانک‌ها با ۱۰ درصد گشایش اعتبار می‌کنند و برخی با ۳۰ درصد و غیره. مصوبه هیئت دولت نیز ۳۰ درصد بوده است. - ملاحظه دیگری که از طرف بانک مرکزی مطرح شده است این است که تکلیف حداکثر ۱۰ درصد، موجب می‌شود بانک‌ها در گشایش ال سی همکاری ننمایند و به نوعی محدودیت ایجاد کنند. - در مجموع این مسئله نیاز به قانون ندارد و می‌تواند طی بخشنامه یا دستورالعمل بانک مرکزی یا شورای پول و اعتبار مبتنی بر تغییر در شرایط اقتصادی کشور ابلاغ گردد.	مخالف الحاق
تبصره «۲۱»- برحسب تصویب کمیته تبصره «۲» و حداکثر تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) سود تسهیلات سرمایه در گردش موضوع تبصره «۱۱» این قانون، توسط دولت از محل سهمیه بخش تولید قانون هدفمندی یارانه‌ها تأمین می‌گردد. (حوزه بانکی)	- به طور کلی روش اعطای یارانه سود نسبت به تعیین نرخ دستوری راهکار مطلوبی است ولی در فضایی که معیارهای مناسبی برای تمییز فعالیت‌های تولیدی از غیرتولیدی وجود ندارد و همچنین بار مالی زیادی که این پیشنهاد دارد از پشتوانه کارشناسی لازم برخوردار نیست.	مخالف الحاق بهتر است از طریق قوانین بودجه سنواتی چنین پیشنهادی ارائه شود و دائمی کردن آن به صلاح نیست.

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۲۳» - بلافاصله پس از لازم الاجرا شدن این قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است مبلغ چهارصد و پنجاه هزار میلیارد ریال از محل منابع مالی در اختیار شبکه بانکی به نحوی که مقتضی می‌داند فراهم نموده و به وزیر اعلام نماید. مصرف منابع تأمین شده در غیر محل مصوبات کمیته تبصره «۲»، غیرقانونی بوده و مرتکبین آن قابل تعقیب کیفری می‌باشند. نحوه عملیات اجرایی استفاده از منابع فراهم شده این تبصره طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که وفق مفاد مندرج در تبصره «۳۲» تهیه گردد. (بانک مرکزی)	با توجه به اینکه با تشکیل کمیته تبصره «۲» این طرح مخالفت شده است (به دلایل متعدد کارشناسی) لذا موضوع این تبصره نیز سالبه به انتفای موضوع است. استقلال سیاست‌های پولی از طریق سیاست مالی تحت تأثیر قرار گرفته و اثرگذاری آن از بین می‌رود. - این تبصره موجب افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود که محل تأمین آن مشخص نیست، لذا مغایر با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است.	مخالف الحاق
تبصره «۲۴» - کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ تصویب این قانون و حداکثر تا مدت پنج سال (سالیانه حداقل ۲۰ درصد)، اموال و دارایی‌های (اعم از منقول، غیرمنقول، سهام و سرقفلی) مازاد خود را واگذار نمایند و تنها به انجام وظایفی که در ماده (۲) قانون عملیات بانکی بدون ربا ۱۳۶۲ درج گردیده مبادرت نمایند. منظور از اموال و دارایی‌های مازاد، اموال و دارایی‌هایی است که به تملک مؤسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه (شرکت‌هایی که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن بوده و یا اینکه اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین نمایند) درآمده است. در صورت عدم انجام تکالیف موضوع این ماده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به لغو صلاحیت حرفه‌ای مدیران بانک اقدام و با تصویب شورای پول و اعتبار وفق بند «د» ماده (۳۹) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ اقدام نماید. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئولیت حسن اجرای این ماده را برعهده دارد. مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش، منحصراً به حساب افزایش سرمایه	- این تبصره مشابه ماده (۴) لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است و ضرورتی به الحاق وجود ندارد. - اعطای صلاحیت قضایی به بانک مرکزی مغایر با امنیت قضایی و اصول متعدد قانون اساسی است و باید تعدی از مقرر بانکی توسط مراجع قضایی ذیصلاح احراز شود و نه توسط بانک مرکزی که مجری است. - معاف کردن وجوه حاصله ذیل این تبصره از پرداخت مالیات، مغایر با تبصره «۱» بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم است، لذا برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. - معافیت وجوه حاصله ذیل این تبصره از مشمول سود سهام دولت شدن، مغایر با حقوق مردم و اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است. زیرا سود سهام یکی از دریافت‌های دولت است که باید به خزانه واریز شود و این حکم قابل تخصیص نیست، لذا این تبصره، مغایر اصل پنجاه و سوم است.	مخالف الحاق (ماده مشابه با این پیشنهاد در لایحه وجود دارد)

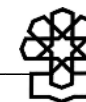
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
بانک منظور خواهد شد. سی درصد (۳۰٪) افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها از این محل منحصرأ در اختیار تأمین منابع مالی مورد نیاز این قانون قرار گرفته و مابقی آن در اختیار طرح‌های ایجاد یا تکمیلی و یا سایر موارد به تشخیص هیئت وزیران قرار می‌گیرد. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم (درخصوص بانک‌های دولتی سود سهم دولت) معاف است حکم این ماده از مقررات عام و خاص مغایر مستثناست. (حوزه بانکی)		
تبصره «۲۵»- معادل یک درصد (۱٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی از سال ۱۳۹۳ طی مدت پنج سال صرفأ برای افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد. سی درصد (۳۰٪) افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها از این محل منحصرأ در اختیار تأمین منابع مالی مورد نیاز این قانون قرار گرفته و مابقی آن در اختیار طرح‌های ایجاد یا تکمیلی و یا سایر موارد به تشخیص هیئت وزیران قرار می‌گیرد. در سال ۱۳۹۳ سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» تبصره «۲» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ بیست‌وهشت درصد (۲۸٪) تعیین می‌گردد. (حوزه بانکی)	- پیشنهاد افزایش سرمایه بانک‌های دولتی در لایحه رفع موانع تولید از کانال‌های مختلف دیده شده است؛ از جمله از محل حساب ذخیره ارزی (ماده (۱۹) لایحه) و صندوق توسعه ملی (ماده (۳۰) لایحه)، بنابراین ضرورتی برای درج این ماده در لایحه مذکور نیست. - مسئله افزایش سرمایه بانک‌های دولتی از محل منابع نفتی فی‌نفسه دارای اشکالات متعددی است. مضافاً آنکه با روح کلی قانون اصل چهل‌وچهارم نیز سازگار نیست. - شائبه مغایرت با اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی به دلیل عدم تصریح بر واریز به خزانه. - کاهش سهم ۲۹ درصدی صندوق توسعه ملی به ۲۸ درصد، مغایر با بند «ح» ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه است. لذا تصویب آن به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد. - به دلیل ابهام در اینکه آیا این ۱ درصد با احتساب صندوق توسعه ملی است یا خیر در سال‌های آتی، این تبصره با جزء «۱» بند «۲۲» سیاست‌های کلی برنامه پنجم مغایرت دارد و به همین جهت مغایر با اصل پنجاه‌وهفتم قانون اساسی است.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تبصره «۲۷»- در بند «الف» تبصره «۳» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور بعد از عبارت «جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید» عبارت زیر اضافه می‌شود: «صددرد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری، به تشخیص و تصویب مجمع عمومی بانک‌ها به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد» سی درصد (۳۰٪) افزایش قدرت وام دهی بانک‌ها از این محل منحصرأ در اختیار تأمین منابع مالی مورد نیاز این قانون قرار گرفته و مابقی آن در اختیار طرح‌های ایجاد یا تکمیلی و یا سایر موارد به تشخیص هیئت وزیران قرار می‌گیرد. (حوزه بانکی)	این تبصره پیشنهادی در ماده (۵) لایحه رفع موانع تولید ذکر شده است. - تصویب این تبصره به منزله اصلاح احکام قانون بودجه است که با نظریه تفسیری مورخ ۱۳۷۴/۳/۱۷ شورای نگهبان مغایر است. زیرا طبق این نظریه، اصلاح احکام بودجه باید به صورت لایحه باشد.	مخالف الحاق
تبصره «۲۸»- بانک‌های دولتی مکلفند تفاوت ناشی از سود تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی خود را پس از وضع زیان احتمالی سال جاری و انباشته بانک، در حسابی تحت عنوان (اندوخته ناشی از تسعیر ارز)، نگهداری و پس از طی تشریفات قانونی به حساب سرمایه منظور نمایند. سی درصد (۳۰٪) افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها از این محل منحصرأ در اختیار تأمین منابع مالی مورد نیاز این قانون قرار گرفته و مابقی آن در اختیار طرح‌های ایجاد یا تکمیلی و یا سایر موارد به تشخیص هیئت وزیران قرار می‌گیرد. تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک‌های دولتی مشمول مالیات نمی‌باشد. (حوزه بانکی)	این مسئله مربوط به تصمیمات حسابداری بانکی است و ضرورتی به تکلیف قانونی نیست. لذا ورود به حوزه عملیات حسابداری در صلاحیت قانونگذاری نبوده و تصویب آن مشکلاتی را به همراه دارد که بارزترین آن عدم ضمانت اجرای آن توسط بانک‌ها است.	مخالف الحاق

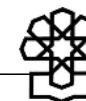
جدول ۳. طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۳) دولت موظف است از ایجاد و تقویت نشان (برند)های تجاری داخلی محصولات صنعتی و خوشه‌های صادراتی حمایت نماید و با حضور فعال در اتحادیه‌ها و پیمان‌های تجاری منطقه‌ای، در جهت همگرایی در بازارهای منطقه‌ای زمینه مناسب برای توسعه صادرات مجدد با بهره‌گیری از مزیت‌های موجود کشور حمایت از ایجاد شرکت‌ها و کنسرسیوم‌های صادراتی و شرکت‌های مدیریت صادرات بین‌المللی را فراهم نماید. (حوزه تجارت)	با توجه به مباحث مطروحه در جلسه، پیشنهاد می‌شود ماده (۳) طرح اصلاح برخی از قوانین در راستای حمایت از تولید ملی حذف شود.	مخالف الحاق
ماده (۸) از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ فسخ می‌شود. نام کارفرمایان و پیمانکاران کارگاه‌ها، پروژه‌ها و واحدهای مشمول تأمین اجتماعی در فهرست بیمه‌شدگان آنها قرار می‌گیرد و نرخ بیمه آنها همانند سایر بیمه‌شدگان همان کارگاه محاسبه می‌شود. (تأمین اجتماعی)	– استفاده از عبارت «پروژه» مغایر اصل پانزدهم است و باید از عبارت «طرح» استفاده شود. – این موضوع در محدوده اختیارات دولت نیست و جنبه تقنینی دارد. – بخشی از این حکم عملاً غیرقابل اجراست زیرا اغلب پیمانکاری‌ها کارگاه مشخصی ندارند و نمی‌توان از آنها لیست حق بیمه دریافت کرد. – مبتنی بر یک قاعده عمومی است و موردی یا فردی نیست. – منابع مالی تأمین اجتماعی را به شدت کاهش می‌دهد. به بیان دیگر به دلیل افزایش هزینه عمومی، باید محل تأمین آن مشخص شود و الا با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایر است.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۹) به‌منظور فراهم نمودن شرایط رقابتی و افزایش کارآمدی بیمه‌های تأمین اجتماعی و جلوگیری از ایجاد هرگونه انحصار و امتیاز ویژه برای صندوق‌های بازنشستگی اعم از خصوصی، عمومی، تعاونی و یا دولتی، صندوق‌های بازنشستگی خصوصی با رعایت تضمین حقوق بیمه‌شدگان و بازنشستگان صندوق مربوطه حداقل به مدت ده سال ایجاد می‌شود. هیئت وزیران مکلف است آیین‌نامه اجرایی این ماده را تهیه و حداکثر ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تصویب نماید. (تأمین اجتماعی)	این موضوع جنبه تقنینی دارد و با پایان دوره اجرای قانون برنامه پنجم، نیاز به قانونگذاری جدید دارد. مبتنی بر یک قاعده عمومی است و موردی یا فردی نیست. صندوق بازنشستگی خصوصی در سطح پایه در دنیا تجربه نشده است و در همه کشورهای صنعتی و پیشرفته دنیا بدون استثنا، صندوق‌های بازنشستگی پایه دولتی هستند. (تجربه‌های محدود برخی کشورهای کوچک هم شکست خورده است). برای صندوق بازنشستگی، تضمین ۱۰ ساله کافی نیست. چون حداقل دوره فعالیت برای یک صندوق بازنشستگی ۶۰ سال است. صندوق بازنشستگی نمی‌تواند تعاونی باشد. به طور کلی، رقابت و خصوصی‌سازی فقط برای بیمه‌های تکمیلی قابل توصیه است.	مخالف الحاق
بند «۱۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۱۰) دولت مکلف است از طریق شورای پول و اعتبار، از محل بخشی از سود سه بانک تخصصی دولتی صنعت و معدن، کشاورزی و توسعه صادرات و وصول اقساط وجوه اداره شده و فروش اموال و املاک مازاد و بازگشت تسهیلات ارزی دریافتی از حساب ذخیره ارزی و با رعایت سقف‌های مقرر در قانون بودجه، سرمایه بانک‌های مذکور را به‌منظور اعطای تسهیلات به بنگاه‌های تولیدی، افزایش دهد. سه درصد (۳٪) از سپرده بانک‌ها، نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، به بانک‌های فوق برای پرداخت تسهیلات طرح‌های دارای توجیه فنی اقتصادی و صادرات کالاها و خدمات فنی و مهندسی	درخصوص روش‌ها و کانال‌های افزایش سرمایه بانک‌های دولتی در لایحه موارد متعددی دیده شده است و نیازی به ارائه پیشنهاد جدید در این خصوص نیست. این پیشنهاد کانال‌هایی را برای افزایش سرمایه پیشنهاد می‌دهد که نکات و ملاحظات مربوطه عبارتند از: ۱. افزایش سرمایه از محل سود بانک‌های مذکور: سود بانک‌های مذکور چندان قابل توجه نیست (به عنوان مثال سود خالص بانک صنعت و معدن در سال ۱۳۹۱ معادل ۴۷۸ میلیارد ریال، و بانک توسعه صادرات ۹۷۸ میلیارد ریال بوده است)، مضافاً اینکه منطق تقسیم سود و افزایش سرمایه از محل آن یک منطق حسابداری دارد که با تکلیف قانونی خیلی سازگار نیست.	مخالف الحاق

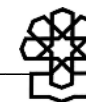
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تخصیص می‌یابد. (حوزه بانکی)	۲. افزایش سرمایه از محل وصول اقساط وجوه اداره شده: وصولی این وجوه باید دوباره به مصرف وجوه اداره شده برسد و در بودجه سالیانه در ردیف خاص خود قرار گیرد. ۳. افزایش سرمایه از محل فروش اموال و املاک مازاد: این منبع از نظر کارشناسی قابل قبول و مطلوب است ولی به دلیل اینکه در ماده (۴) لایحه رفع موانع تولید مسئله فروش اموال مازاد بانک‌ها دیده شده است نیازی به الحاق این بخش نیست.	
بند «۷-۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۱۱) دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات‌گیرندگان بابت وثیقه‌های در رهن بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع می‌باشد و وثیقه‌گیرندگان موظفند فقط در قالب قراردادهای منعقد شده نسبت به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها، عمل نمایند. (حوزه بانکی)	۱. وکالت بلاعزل، به طور کلی به وکالتی گفته می‌شود که موکل دیگر حق عزل وکیل و فسخ وکالت را ندارد. این وکالت در مقابل وکالت ساده است که در وکالت ساده که عقدی جایز است با بلاعزل شدن در حکم عقد لازم می‌شود و دیگر طرفین نمی‌توانند آن را فسخ و به هم بزنند و علت اصلی مبادرات افراد به وکالت بلاعزل و درخواست آنها از دفاتر اسناد رسمی به همین خاطر است؛ مثلاً وقتی که شخصی یک واحد آپارتمان را از کسی می‌خرد؛ ولی به عللی نمی‌تواند آن را به صورت رسمی انتقال دهد؛ ناگزیر وکیل (در اینجا خریدار) از موکل (در اینجا فروشنده می‌باشد) در دفاتر اسناد رسمی وکالت بلاعزل فروش می‌گیرد؛ تا پس از رفع موانع و در فرصت مناسب بدون حضور و نیاز موکل نسبت به انتقال رسمی آن اقدام نماید و با اخذ این وکالت، موکل دیگر نمی‌تواند عقد وکالت را فسخ یا وکیل را عزل نماید. ۲. مسئله دریافت وکالت بلاعزل از سوی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مشکلات زیادی را برای تسهیلات‌گیرندگان ایجاد کرده است. برخی بانک‌ها برای تمکین در برابر سود تسهیلات	دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات‌گیرندگان بابت وثیقه‌های در رهن بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ممنوع می‌باشد و وثیقه‌گیرندگان موظفند فقط در قالب قراردادهای منعقد شده نسبت به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها، عمل نمایند. بانک مرکزی اجازه دارد با بانک‌های متخلف علاوه بر مجازات‌های مندرج در قانون پولی بانکی برخورد نماید. تبصره- از تاریخ تصویب این ماده، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند در صورت درخواست متقاضی، قراردادهای منعقد شده قبلی خود را براساس حکم این ماده اصلاح نمایند.

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	اعطایی و جرائم احتمالی، اقدام به تهرین وثیقه‌های ملکی مردم می‌کنند و به واسطه داشتن وکالت بلاعزل، حقوق بسیاری از مشتریان در نتیجه اختلاف نظر با بانک نادیده گرفته می‌شود. ۳. موضوع ممنوعیت دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات گیرندگان توسط بانک‌ها در مفاد بند «۷-۷» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۱ ذکر شد بود که بانک مرکزی نیز برای اجرای این بند، بخشنامه شماره ۹۱/۹۱۷۲۸ مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۱ را به بانک‌ها ابلاغ کرده بود.	
بند «۷-۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با اصلاحات زیر دائمی می‌شود یا یک ماده به قانون پولی و بانکی اضافه می‌شود: ماده (۱۲) کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی عامل، در صورت درخواست متقاضی موظفند متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی، نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام نمایند. (حوزه بانکی)	- موضوع آزادسازی وثیقه متناسب با تسهیلات پرداختی در قوانین بودجه ۱۳۹۱ و سال ۱۳۹۲ نیز وجود داشته است. - کیفیت قوانین وثیقه برای دریافت وام به دلیل اهمیت آن در گزارش جهانی انجام کسب و کار نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد و کشورها براساس سهولت در دریافت وثیقه رتبه‌بندی می‌شوند. - در حال حاضر یکی دیگر از مشکلات نظام بانکی در خصوص وثایق این است که اطلاعات منظم و یکپارچه‌ای در خصوص اموال وثیقه‌گذاشته وجود ندارد و گاهی اتفاق می‌افتد که یک دارایی همزمان در دو یا چند بانک به وثیقه گذاشته شده است. در برخی کشورها این سامانه توسط شرکت‌های خصوصی رتبه‌بندی اعتباری با نظارت دولت ایجاد شده است. زیرا اطلاعات و داده‌های پایه مورد نیاز این سامانه توسط این شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری تأمین می‌شود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود با فراهم	مخالف الحاق

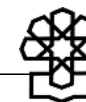
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	نمودن زیرساخت‌های قانونی، سامانه مذکور در ایران نیز تأسیس گردد.^۱ - در نماگر دریافت اعتبار بانک جهانی، به کشورهایی که در قوانین آنها امکان تسری وثیقه به صورت خودکار به محصولات، عواید و جایگزین‌های وثیقه اولیه (اصلی) و دارایی‌های آتی ناشی از آن، وجود داشته باشد، یک امتیاز در بخش مؤلفه حقوق قانونی اعطا می‌شود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود مشابه چنین پیشنهادی در این لایحه الحاق گردد. - پیشنهاد می‌گردد به منظور عدم تحمیل هزینه به بانک‌ها و جلوگیری از تقاضاهای مازاد برای آزادسازی وثایق، هزینه‌های کارشناسی جهت انجام امور آزادسازی و جایگزینی وثایق، توسط تسهیلات‌گیرنده پرداخت شود. - نیازی به الحاق به قانون پولی بانکی نیست. نظر بانک مرکزی در این خصوص این است که اولاً مسئله آزادسازی وثایق محدود و مشروط گردد ثانیاً به بانک‌ها اختیار داده شود و نه اجبار. ثالثاً چند مسئله در این باب وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد: - اموال غیرمنقول به راحتی قابلیت آزادسازی را ندارند به	

۱. (گفتنی است در ماده (۱۹)، لایحه نحوه اجرای محکومیت‌های مالی قوه قضائیه مکلف می‌شد که سامانه الکترونیکی شناسایی اموال اشخاص حقیقی و حقوقی با مشخصات مندرج در این لایحه را ایجاد کند که کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلف می‌شدند تمام اطلاعات خود در مورد اموال متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی و تغییرات راجع به آن و هر نوع نقل و انتقال را در اختیار قوه قضائیه قرار دهند. در جریان بررسی این ماده از آنجا که ماده فوق توسط اعضای کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به لایحه اضافه شده بود، برخی از نمایندگان مجلس اخطار اصل هفتادوپنجم قانون اساسی را مطرح کردند و معتقد بودند که ایجاد این سامانه یک بار مالی به دولت تحمیل می‌کند. در نهایت این ماده از لایحه مذکور حذف شد).

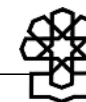
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	خصوص اگر مورد رهن یک باب ملک باشد. در این صورت علاوه بر هزینه، مدت زمان انجام این کار نیز باید مورد توجه قرار گیرد. - در صورت اصرار بر تصویب ضروری است آیین نامه ای برای تعیین حدود و ثغور این ماده تعیین گردد. اتاق های بازرگانی و تعاون نیز با ذکر مواردی به این معضل اشاره نموده اند که برخی بانک ها در آزادسازی وثایق مازاد بر تسهیلات باقی مانده همکاری نمی نمایند و این موجب بلوکه شدن اموال مشتری در دست بانک می شود.	
ماده (۱۳) کلیه بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی عامل موظفند (در صورت درخواست متقاضی) متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی نسبت به آزادسازی وثیقه های مازاد یا تبدیل وثیقه مناسب به میزان باقیمانده تسهیلات، حسب درخواست اقدام نمایند. (حوزه بانکی)	این ماده تکرار ماده (۱۲) قبلی است.	مخالف الحاق
ماده (۱۴) بانک ها موظفند تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح های دارای توجیه فنی و اقتصادی در حوزه فعالیت های صنعتی، معدنی و کشاورزی را همزمان بررسی و تعیین تکلیف نموده و تسهیلات مصوب را براساس زمان بندی اجرای طرح و پیشرفت کار پرداخت نمایند. در صورت عدم پرداخت تسهیلات مطابق برنامه زمان بندی شده مصوب، متناسب با تأخیر در پرداخت تسهیلات اعطایی قبلی، بدون دریافت	- این ماده در قانون رفع برخی موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی (ماده (۱۰)، بند «ب») که به صورت ۵ ساله به اجرا درآمده است، نیز وجود دارد. - موضوع پرداخت همزمان تسهیلات ارزی و ریالی برای پیشبرد اجرای طرح مفید و ضروری است. - یکی از معضلاتی که بخش خصوصی با بانک ها مواجه است، نبود سازوکار قانونی جهت الزام بانک برای اجرای تعهد خود مبنی بر اعطای تسهیلات طبق زمان بندی مصوب شده است. بر همین	موافق الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
جریمه استمهال شده و به روز می‌گردد. (حوزه بانکی)	اساس در مواردی به دلیل عدم پرداخت به موقع تسهیلات، پیشرفت طرح یا پروژه مورد نظر با مشکل تأمین مالی مواجه شده و ضرر و زیان قابل توجهی متوجه بخش خصوصی می‌گردد. لذا این پیشنهاد از این جهت که مشابه وام‌گیرندگان که در صورت عدم بازپرداخت به موقع تسهیلات جریمه پرداخت می‌نمایند بانک‌ها نیز باید متعهد گردند در صورت عدم رعایت زمانبندی اعطای تسهیلات، تسهیلات اعطایی قبلی را بدون دریافت جریمه استمهال و به روز نمایند. - این مسئله در پیشنهاد دیگری (ماده (۳) طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم...) به صورت پرداخت جریمه توسط بانک مطرح شده است که پیشنهاد اصلاحی آن نیز ارائه شد.	
ماده (۷۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۱۶) وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان بورس و اوراق بهادار)، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی موظفند به منظور پوشش خطر ناشی از نوسانات نرخ ارز بر فعالیتهای واحدهای تولیدی، آیین‌نامه اجرایی مربوط به ابزارهای مالی، زیرساخت‌ها و زمینه‌های لازم را برای تحقق این امر تهیه و حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه کنند. کلیه بانک‌ها مکلفند با دریافت نقدی حداکثر ده درصد (۱۰٪) مبلغ گشایش اعتبار از بنگاه تولیدی و اخذ اسناد تجاری، مبادرت به گشایش اعتبار برای ورود ماشین‌آلات و مواد اولیه نمایند. (حوزه بانکی)	دو مسئله مجزا شامل بیمه نوسانات ارزی و پیش‌پرداخت برای گشایش اعتبار در این ماده اشاره شده است که هریک به تفکیک مورد بررسی قرار می‌گیرد: موضوع بیمه نوسانات نرخ ارز در ماده (۷۲) قانون برنامه پنجم توسعه به تصویب رسیده بود که شورای عالی بیمه نیز به استناد بند «۵» ماده (۱۷) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری و ماده (۷۲) قانون برنامه پنجم توسعه در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۹ اجازه صدور بیمه‌نامه نوسانات نرخ ارز واحدهای تولیدی - صادراتی را توسط شرکت‌های بیمه در چارچوب شرایط عمومی بیمه‌نامه نوسانات نرخ ارز واحدهای تولیدی - صادراتی صادر کرده است. ولی به دلایل متعدد هنوز اجرایی نشده است. یکی از دلایل عدم اجرای این ماده، عدم امکان اجرای این ماده توسط شرکت‌های	مخالف الحاق یا دائمی شدن

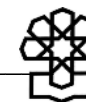
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	بیمه به دلیل هزینه و ریسک بالای آن که لاجرم این هزینه به واحد بیمه‌کننده منتقل خواهد شد، بوده است. صندوق ضمانت صادرات نیز به دلیل نداشتن منابع کافی قادر به اجرای این حکم نبوده است. به گفته مدیر کل مدیریت ریسک صندوق ضمانت صادرات ایران پذیرفتن ریسک نوسانات ارزی بدین معنی بود که صندوق بانک مرکزی را بیمه کند ولی مهمترین وظیفه صندوق بیمه کردن فعالیت‌های تجاری در بازار است. برخی کارشناسان معتقدند جنس ریسک در ارز، بیمه‌ای نیست و بیمه‌ها نمی‌توانند وارد این حوزه شوند. - با عنایت به مشکلات ارزی موجود در کشور، و احتمال آسیب‌پذیری ذخایر ارزی در شرایط کنونی، امکان پوشش ریسک نوسان نرخ ارز وجود ندارد.	
ماده (۱۷) به‌منظور حمایت از تولید و اشتغال، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی پس از تأیید هیئت مدیره بانک با درخواست متقاضی، اصل و سود اعم از سود قبل و بعد از سررسید تسهیلات ریالی یا ارزی سررسید گذشته و معوقه پرداختی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی بابت فعالیت در امور تولیدی صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی را که در بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی نیستند، برای یک بار و تا پنج سال تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته و معوقه خارج نمایند. همچنین جریمه خسارت تأخیر پس از تعیین تکلیف تا آن زمان و انجام تسویه حساب کامل مورد تأیید بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری بخشوده می‌شود به نحوی که در این	هدف ذکر شده در این ماده مبتنی بر حمایت از تولید بسیار مهم و مقبول می‌باشد، اما این که آیا استمهال بدهی موجب کمک به تولیدکنندگان بشود، محل تأمل است. چراکه اولاً از آنجایی که به علت تنوع اقلیمی و کثرت و گستردگی تولید در کشور تولیدکنندگان اقتصاد کشور از پراکندگی و تنوع قابل توجهی برخوردارند. با این حال بررسی میزان معوقات بانکی حاکی از آن است که حدود یک‌سوم از معوقات بانکی کشور مربوط به کمتر از ۶۰۰ شخصیت حقیقی و حقوقی می‌باشد. ثانیاً طبق گفته سرپرست سابق وزارت اقتصاد و دارایی میزان معوقات بخش تولید کشور کمتر از ۲۰ درصد از کل معوقات بوده و سهم بخش بازرگانی در معوقات بسیار چشمگیر است.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
موارد، نرخ سود تسهیلات جدید حداکثر معادل نرخ سود تسهیلات تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار باشد. چنانچه اشخاص حقیقی یا حقوقی برای تسویه بدهی‌های معوق خود به بانک‌های عامل مراجعه نمایند به هیئت مدیره بانک‌ها اجازه داده می‌شود با رعایت قوانین و مقررات، برای مطالبات بیش از پنج میلیارد ریال (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال) خود از سایر اموال منقول و غیرمنقول آنان مازاد بر وثایق تحویلی به بانک‌ها اقدام نمایند. (حوزه بانکی)	دو دلیل عمده عدم بازپرداخت اقساط تسهیلات، ناتوانی یا عدم تمایل در بازپرداخت می‌باشد. اگر دلیل اصلی ناتوانی گیرندگان تسهیلات مفروض داشته شود، بازهم باید علاج این ناتوانی را در جای دیگری - اصلاح موانع و گسترش تولید - جست، چرا که طبق اظهارات رئیس کل بانک مرکزی بررسی عملکرد گیرندگان تسهیلات حاکی از آن است که حدود نیمی از استمهالات بازپرداخت نشده و دوباره به سرفصل معوق بازگشته است. این بدان معناست که در نیمی از موارد استمهال بدهی هم مثرثمر نبوده است. تصویب این حکم منجر به ایجاد بستر قانونی برای رشد مطالبات معوق بانکی می‌گردد.	
بند «۲۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۱۸) کلیه بانک‌های کشور اعم از دولتی، غیردولتی و مؤسسات مالی و صندوق‌های حمایتی موظفند بازپرداخت تسهیلاتی را که در بخش کشاورزی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی خسارت‌دیده از محل خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری‌های همه‌گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش‌سوزی غیرعمدی پرداخت کرده‌اند با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوط در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی شهرستان، شورای اسلامی شهر و فرمانداری شهرستان، مشروط به تأمین بار مالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ و ردیف‌های هزینه‌ای خاص مدیریت بحران و موارد	یخش کشاورزی عموماً مواجه با ریسک‌های طبیعی است که نیازمند حمایت می‌باشد. در کمیته متشکل از نمایندگان بانک مرکزی و اتاق‌های بازرگانی و تعاون این پیشنهاد با اصلاحات پیشنهادی مورد پذیرش قرار گرفت.	کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صندوق‌های حمایتی موظفند بازپرداخت تسهیلات سررسید نشده‌ای را که در بخش کشاورزی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی خسارت‌دیده از محل خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری‌های همه‌گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش‌سوزی غیرعمدی پرداخت کرده‌اند با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوط در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی شهرستان، شورای اسلامی و فرمانداری شهرستان، مشروط به تأمین بار مالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ و ردیف‌های

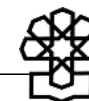
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
پیش‌بینی نشده قانون بودجه به مدت سه سال امهال کنند. (حوزه بانکی)		هزینه‌ای خاص مدیریت بحران و موارد پیش‌بینی نشده قانون بودجه متناسب با میزان تسهیلات سررسید نشده، حداقل ۲ سال امهال کنند.
بند «۲» جزء «ج» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم به صورت زیر دائمی می‌شود: ماده (۱۹) کلیه بانک‌ها موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) تسهیلات خود را به بخش کشاورزی اختصاص دهند. بانک کشاورزی حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) اعتبارات خود را به این بخش اختصاص می‌دهد. (حوزه بانکی)	۱. تعیین سهم برای تسهیلات دریافتی اگر چنانچه مبتنی بر برآورد تقاضا و نیاز واقعی نباشد موجب ناکارایی در تخصیص منابع و تقاضای غیرواقعی می‌شود. ۲. بخش کشاورزی در کشور ما کاربر است و نه سرمایه‌بر. بر همین اساس در سال‌های گذشته نیز بخش کشاورزی نتوانسته بیش از ۱۰ درصد تسهیلات را جذب نماید. لذا تعیین سهم ۲۵ درصد برای این بخش غیرکارآ است. البته سهم بخش‌ها از ارزش‌افزوده کل اقتصاد می‌تواند یکی از معیارهای مناسب برای تخصیص تسهیلات بانکی است. ۳. بانک مرکزی نیز در بسته سیاستی خود همواره بخش‌بندی تسهیلات را توصیه کرده است و هیچگاه تکلیف نکرده است. یکی از دلایل عدم تکلیف و اجبار برای تخصیص میزان مشخصی از تسهیلات، وجود اختلاف نظر در نظام بانکی در این خصوص و نبود پایه و سند قوی برای چنین کاری است. ۴. اطلاق این ماده نسبت به بانک‌های غیردولتی منجر به تضییع حقوق مالکانه آنها و سپرده‌گذارانشان می‌شود و مغایر با اصل مالکیت شخصی و اصول بیستم، بیست و دوم و چهل و هفتم قانون اساسی است.	مخالف الحاق پیشنهاد جایگزین: کلیه بانک‌ها موظفند حداقل معادل سهم بخش کشاورزی از ارزش‌افزوده اقتصاد (براساس اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) تسهیلات خود را به این بخش اختصاص دهند. بانک کشاورزی موظف است حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) اعتبارات خود را به این بخش اختصاص دهد.

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
بند «ق» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۲۰) کلیه بانک‌های عامل موظفند به ازای پرداخت تسهیلات به کشاورزان و روستاییان و عشایر، اسناد مشاعی و مفروز اراضی مسکونی و کشاورزی ثبتي و غیرثبتي مربوط به محل اجرای طرح‌های کشاورزی و صنایع وابسته به آن و اموال منقول دارای سند رسمی و سایر فعالیت‌ها را به عنوان سند محل اجرای طرح و وثیقه و تضمین‌های مربوط به وام‌های بخش کشاورزی و وام‌های پراختی به روستاییان و عشایر با ارزش روز مورد تقویم کارشناس رسمی یا کارشناس بانک، قبول کنند. (حوزه بانکی)	بند «ق» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه بیان می‌دارد: – بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری در اعطای تسهیلات بانکی برای اجرای طرح‌های کشاورزی، اسناد مشاعی مالکین و نسق‌های زارعین را به عنوان وثیقه و تضمین به نسبت سهم مشاع از قیمت روز کل مشاع، ارزیابی و مورد پذیرش قرار دهند و دفاتر اسناد رسمی موظفند بنا به درخواست بانک‌ها و مؤسسات مذکور، نسبت به تنظیم سند رهن بر این اساس اقدام نمایند. – ماده (۱۰) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی به همین مسئله اشاره دارد و نیاز به قانون جدید ندارد. – نکته اول اینکه در حال حاضر نیز بانک کشاورزی اسناد مذکور را به عنوان وثیقه قبول می‌کند. البته بنا به اظهارات این بانک، اسناد مشاعی به دلیل ماهیت مشاعی و غیرقابل تفکیک بودن مشکلاتی را برای بانک ایجاد می‌کند که ضروری است به بانک اختیار داده شود تا در صورت بررسی و تأیید، این اسناد را به عنوان وثیقه قبول نماید و نه اینکه تکلیف بشود. – بخش مربوط به سند محل اجرای طرح قابل قبول بوده و از نظر اجرایی نیز مشکل خاصی را برای بانک ایجاد نمی‌کند. – برخی از مالکان مشاعی زمین‌های کشاورزی و یا غیره اقدام به دریافت سند شش دانگ کرده‌اند که در این صورت وثیقه گزاردن آن بهتر از حالت مشاعی است. از نظر حقوق مالکیت نیز تفکیک اسناد مطلوب است. حال چنانچه قانون به نحوی تنظیم گردد که افراد انگیزه داشته باشند برای وثیقه گزاردن دریافت وام، برای تفکیک اسناد مشاعی اقدام نمایند بهتر است.	مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	- اسناد زراعی عمدتاً به صورت مشاعی است و لذا افراز، اجرائیه و تملیک آنها تقریباً غیرممکن است و مشکلات زیادی را ایجاد می‌کند. - باید متن قانونی به نحوی باشد که تا حدودی دست بانک در گرفتن وثیقه و تغییر آن براساس شرایط متقاضی باز بوده و بتواند در یک چارچوب اقدام به اخذ وثایق نماید. بر همین اساس تجربه قوانین نشان داده است که تکالیف یک‌طرفه به نظام بانکی به خصوص در مورد نوع و کیفیت اخذ وثیقه تجربه چندان مطلوبی حاصل نگردد.	
بند «۱۰-۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با اصلاحات زیر دائمی می‌شود: ماده (۲۸) به منظور ترویج فرهنگ مصرف کالاهای تولید داخل سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران موظف است از محل منابع داخلی نسبت به تهیه برنامه‌های ویژه و عمومی در جهت فرهنگ‌سازی مصرف کالای تولید داخلی حمایت از سرمایه و اشتغال، اقدامات لازم معمول نماید و نرخ تبلیغات موضوع این بند در سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران را نسبت به سال ۱۳۹۰ افزایش ندهد. (سایر)	ماده (۲۸) این ماده صدا و سیما را ملزم به فرهنگ‌سازی مصرف کالای تولید داخل می‌کند، هم‌اکنون تا حدودی در حال اجرا است؛ ضمن اینکه این حکم، ضمانت اجرایی چندانی هم ندارد. - این حکم منجر به افزایش هزینه‌های عمومی است که محل آن تأمین نشده است، لذا این ماده مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است. به‌علاوه با توجه به عدم تناسب این ماده برای سال ۱۳۹۴ و افزایش نرخ تبلیغات در سال ۱۳۹۳، باید اصلاح شود.	پیشنهاد: تبلیغ محصولات تولیدی شرکت‌های خارجی یا نمایندگی‌های آنها در داخل بجز محصولات تولید مشترک داخل و خارج بیش از ۵۰ درصد ارزش‌افزوده آن در داخل ایجاد می‌شود، در همه رسانه‌های دیداری شنیداری، مطبوعات و سایت‌ها ممنوع است.
ماده (۲۹) صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های وابسته و دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور،	ماده (۲۹) این ماده نیز ضمانت اجرایی ندارد و قابل تغییر است؛ چرا که صداوسیما و سایر نهادهای عمومی غیردولتی می‌توانند نرخ خدمات خود را افزایش دهند و ۳۰ درصد مورد نظر حکم این ماده	مخالف الحاق

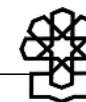
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته موظفند در ازای تبلیغ مصرف کالاهای تولید داخل که به تأیید مؤسسه استاندارد رسیده است تا سی درصد (۳۰٪) تخفیف قائل شوند و مبلغ تخفیف فوق را از محل درآمد کالاهای وارداتی که در داخل تولید نمی‌شوند تأمین نمایند. (سایر)	را نیز اجرا کنند. از نظر این گروه، ماده (۲۹) فایده مؤثری ندارد و صرفاً توصیه‌ای اخلاقی بدون ضمانت اجرا است. – با توجه به غیردولتی بودن برخی اشخاص مشمول این ماده که قیمتگذاری تبلیغات آنها به صورت دولتی باید تأیید شود، این حکم منجر به کاهش درآمدهای عمومی شده و محل تأمین مزبور از حیث کافی و واقعی بودن دارای ابهام است. لذا این ماده، شائبه مغایرت با اصل هفتادوپنجم دارد.	

جدول ۴. طرح الحاق ۷ بند ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور

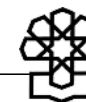
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۷) کلیه بانکها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری از داشتن شرکت‌های سرمایه‌گذاری، کارخانه‌داری، شرکت‌داری و بنگاهداری، به استثنای شرکت‌هایی که اجرای صحیح عقود مبادله‌ای و مشارکتی و عقد جعاله مستلزم وجود آنهاست، ممنوع می‌گردند و باید فقط فعالیت بانکداری داشته باشند و مکلفند ظرف حداکثر یک سال موارد موجود خود را واگذار کنند. بانک مرکزی موظف به نظارت بر تحقق این امر است. (حوزه بانکی)	- موضوع شرکت‌داری و بنگاهداری بانکها برخاسته از عوامل متعددی چون وجود برخی اجازه‌ها در قوانین پولی و بانکداری، بازدهی پایین عملیات بانکی صرف، ضمانت‌های اجرایی ناکافی در رعایت استانداردهای مربوطه و خلأهای قانونی و مقرراتی و... است. - مشابه چنین ماده‌ای در لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر ذکر شده است. - این پیشنهاد جنبه نظارتی داشته و نیاز به تصویب قانون ندارد. در این راستا بانک مرکزی باید معیارهای نظارتی خود را تقویت نماید. در مرحله اول باید مشکل شناسایی ذی‌نفع واحد حل گردد.	مخالف الحاق این پیشنهاد باید در قانون پولی و بانکی درج و اصلاح گردد.
ماده (۸) کلیه بانکها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری از خرید و فروش سکه، ارز، مسکن (زمین، مغازه، ملک، آپارتمان، خانه و امثالهم) و سهام بورس، به استثنای به اندازه مصرف داخلی در حد عرف مورد تأیید شورای پول و اعتبار، ممنوع هستند. بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار مکلفند از هر نوع فعالیت سوداگرانه توسط بانکها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری جلوگیری به عمل آورند. (حوزه بانکی)	باید توجه داشت که اصلاح قواعد بانکداری صرفاً با وضع یک ماده قانونی مبنی بر منع ورود بانکها به فعالیت‌های سوداگری حاصل نمی‌شود. بلکه این مسئله باید در یک چارچوب هماهنگ و سازگار اقتصادی و قانونی پیگیری و حل شود. بخشی از معضل به این برمی‌گردد که در شرایطی که حریف بانکداری و واسطه‌گری وجوه سودآوری مناسب را ندارد و تکالیف متعدد قانونی برای اعطای وام با نرخ‌های دستوری به بانکها تحمیل می‌گردد، بانکها به سمت بنگاهداری و سفته‌بازی کشیده می‌شوند. لذا تلاش برای اصلاح وضع موجود باید همه‌جانبه و همراه با اصلاحات ساختاری در بانکداری باشد. لازم به ذکر است برخی از قوانین و مقررات مربوط به عملیات بانکداری به گونه‌ای است که راه برای ورود بانکها به سرمایه‌گذاری و شرکت‌داری هموار کرده است. به طور مثال به موجب ماده (۱۳)	مخالف الحاق این پیشنهاد باید در قانون پولی و بانکی درج و اصلاح گردد.

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	آیین‌نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا اصلاحی ۱۳۷۳/۱۰/۰۷، بانک‌ها می‌توانند به منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش امر مسکن، با هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی واحدهای مسکونی ارزان‌قیمت را احداث یا خریداری کنند و به صورت فروش اقساطی یا اجاره به شرط تملیک به متقاضیان خرید این‌گونه واحدها واگذار کنند و همچنین طبق مصوبه الحاق بخش‌های (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) به آیین‌نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا بانک‌ها می‌توانند به منظور رفع نیازهای واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی برای تهیه مواد اولیه، ماشین‌آلات، زمین و سایر کالاهای خدمات مورد احتیاج این واحدها و نیازهای خانوارها برای تهیه مسکن، کالاهای بادوام و مصرفی و خدمات به سفارش و درخواست متقاضی مبادرت به تهیه و تملک این اموال و خدمات نموده و سپس آن را در قالب عقد مرابحه به متقاضی واگذار نمایند. مضافاً اینکه تشخیص اینکه چه نوع خریدی توسط بانک براساس عقود بانکی بوده و کدام خارج از عقود و برای کسب سود است امری دشوار بوده و همچنین ضمانت اجرایی لازم را ندارد. چراکه سال‌هاست دستورالعمل شورای پول و اعتبار در خصوص اجازه حداکثر ۴۰ درصد برای سرمایه‌گذاری بانک‌ها ابلاغ شده است ولی به دلایل مختلف که بخشی از آن نیز توسط خود دولت در قالب اعطای شرکت سرمایه‌گذاری به عنوان رد دیون صورت گرفته است رعایت نشده است و بسیاری از بانک‌ها از سقف ۴۰ درصد عبور کرده‌اند. لذا به نظر نمی‌رسد مشکل ما نبود مقررات و دستورالعمل در این زمینه باشد. گفتنی است بخش زیادی از فعالیت‌های سوداگرانه و	

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	سرمایه‌گذاری در زمین و... توسط شرکت‌های تحت پوشش بانک‌ها صورت می‌گیرد. که واگذاری شرکت‌ها و سهام‌های مازاد شرکت‌ها در لایحه رفع موانع تولید دیده شده است.	
ماده (۹) بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری مکلفند درصد قابل توجهی از منابع خود را در جهت واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی و عمرانی هدایت کنند. شورای پول و اعتبار مقدار درصد را هر ساله قبل از اسفندماه برای سال بعد تعیین می‌کنند. (حوزه بانکی)	این پیشنهاد به دلیل کلی بودن و داشتن ماهیت سیاستی و نه قانونی از پشتوانه کارشناسی لازم برخوردار نیست و نوعی تکلیف و اجبار بدون داشتن ابزارها و لوازم نظارتی محسوب می‌شود. - اطلاق این ماده نسبت به بانک‌ها و مؤسسات غیردولتی منجر به تضییع حقوق مالکانه آنها و سپرده‌گذارانشان می‌شود، لذا مغایر با اصول بیستم، بیست‌ودوم و چهل‌وهفتم قانون اساسی است.	مخالف الحاق
ماده (۱۰) شورای پول و اعتبار با همکاری بانک مرکزی موظف است با تهیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مناسب، تعداد شعب بانک‌ها در شهرهای با جمعیت بالای دویست هزار نفر را برحسب جمعیت محله‌ای مشخص و محدود کند و استاندارد لازم را تدوین و ابلاغ نماید. (حوزه بانکی)	- لزوماً نباید تعداد شعب بانک بر اساس جمعیت شهر باشد. چه بسا شهرهای با جمعیت یکسان نیازهای متفاوتی به ارائه خدمات بانکی داشته باشند. - این ماده مشخص نمی‌کند که تعداد شعب مصوب، چگونه بین بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تقسیم شود. - هدف از ارائه پیشنهاد مشخص نیست. - بانک‌ها مؤسسات اعتباری هستند که ذیل مقررات بانک مرکزی عمل می‌نمایند که ضروری است الگوی توزیع شعب با پیشنهاد خود بانک و با نظارت بانک مرکزی صورت بگیرد و نه تکلیف یک ماده قانونی.	مخالف الحاق
ماده (۱۱) به منظور نظارت و شفاف‌سازی و کارآمدی بیشتر و پیشگیری از پولشویی، بانک مرکزی موظف است ظرف حداکثر ۶ ماه از تصویب	در ماده (۴۹) قانون برنامه پنجم توسعه مشابه چنین حکمی دیده شده است: بر اساس این ماده: الف) استقرار کامل سامانه (سیستم) بانکداری متمرکز (Core Banking) و تبدیل کلیه حساب‌ها اعم از سپرده اشخاص و تسهیلات به حساب‌های متمرکز توسط بانک‌ها با	ماده (۱۱) به منظور نظارت و شفاف‌سازی و کارآمدی بیشتر و پیشگیری از پولشویی، بانک مرکزی موظف است ظرف حداکثر ۶ ماه از تصویب

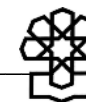
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
این قانون، بانک یا بانک‌های اطلاعاتی الکترونیکی جامع ایجاد و راه‌اندازی نماید و همه بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری را به آنها متصل نماید، به طوری که کلیه عملیات و فعل و انفعالات و انتقالات بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری در آن ثبت و ضبط گردد و قابل رؤیت، نظارت، پیگیری و پایش باشد. (حوزه بانکی)	رعایت استانداردها و دستورالعمل‌های بانک مرکزی. این حکم مربوط به عملیات خود بانک است. در راستای یکپارچه‌سازی اطلاعات و مبادلات بانکی و شفافیت آن این ماده با اصلاحات جزئی مورد پذیرش است.	از تصویب این قانون، بانک یا بانک‌های اطلاعاتی الکترونیکی جامع ایجاد و راه‌اندازی نماید و همه بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری را به آنها متصل نماید، به طوری که کلیه عملیات و فعل و انفعالات و انتقالات بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری در آن ثبت و ضبط گردد و قابل رؤیت، نظارت، پیگیری و پایش باشد.
ماده (۱۲) بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری مکلفند در شهرستان‌های با جمعیت دویست هزار نفر، صد درصد منابع خود را در همان شهرستان طبق این قانون به کار گیرند. (حوزه بانکی)	- تکالیف اینگونه به نظام بانکی موجب تخصیص غیربهبینه و ناکارای منابع خواهد شد. - اطلاق این ماده نسبت به بانک‌ها و مؤسسات غیردولتی، تضییع حقوق مالکانه این بانک‌ها و سپرده‌گذاران بوده لذا مغایر با اصل مالکیت شخصی و اصول بیستم، بیست‌ودوم و چهل‌وهفتم قانون اساسی است.	مخالف الحاق
ماده (۱۳) بانک‌ها و مؤسسات مالی و پولی و اعتباری مکلفند حداکثر تا سه سال آینده کلیه منابع و تسهیلات قرض‌الحسنه خود را از سایر منابع و تسهیلات بانکی تفکیک کرده و فقط در چارچوب بانک‌های قرض‌الحسنه و یا صندوق‌های قرض‌الحسنه هدایت نمایند. آیین‌نامه اجرای این ماده حداکثر چهار ماه پس از ابلاغ این قانون توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری وزارت اقتصاد تدوین و ابلاغ می‌شود. تبصره - کلیه خدمات بانکی شامل انتقال وجوه بین بانکی، حساب جاری و چک و سایر خدماتی که هیچ‌گونه تعهدی برای استفاده از	در حال حاضر نیز منابع (سپرده‌ها) قرض‌الحسنه از سایر سپرده‌ها در شبکه بانکی جدا هستند و نرخ ذخیره قانونی جداگانه از آنها اخذ می‌شود. اینکه منابع قرض‌الحسنه صرفاً در چارچوب بانک‌های قرض‌الحسنه و یا صندوق‌های قرض‌الحسنه هدایت شوند فارغ از مباحث کارشناسی و ایرادات وارد بر آن، حکمی است که عملیات بانکداری بدون ربا را که تحت قانون خود مدیریت می‌شود دگرگون می‌کند لذا اگر همچنین پیشنهادی از پشتوانه کارشناسی لازم برخوردار باشد باید در قالب اصلاح قانون بانکداری بدون ربا باشد و نه صرفاً یک ماده الحاقی. در خصوص تبصره نیز باید عنوان کرد که این پیشنهاد یک نوع به‌هم‌ریختگی و دگرگونی در مبادلات بانکی ایجاد می‌کند و با این کار	مخالف الحاق (باید در فرآیند اصلاح کلی قانون بانکداری بدون ربا (که لایحه آن توسط بانک مرکزی در حال تهیه می‌باشد) مدنظر قرار گیرد).

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
منابع بانک ایجاد نمی‌نماید، فقط در بانک قرض‌الحسنه متمرکز می‌شود و این نوع بانک‌ها در قبال ارائه خدمات، کارمزد دریافت می‌کنند. (حوزه بانکی)	منابع از بانک‌های دیگر (خصوصی و دولتی غیر قرض‌الحسنه) خارج می‌شود. در مجموع به هیچ عنوان این رویکرد برای نظام بانکی مطلوب نخواهد بود. ضمن اینکه در ماده (۸۶) قانون برنامه پنجم توسعه- به منظور گسترش و نهادینه کردن سنت پسندیده قرض‌الحسنه آمده است که: الف) شبکه بانکی کشور موظف است حداکثر تا پایان سال اول برنامه نسبت به تفکیک حساب‌ها و ایجاد سازوکارهای مجزای اداری به نحوی اقدام نماید که منابع تجهیز شده از حساب‌های پس‌انداز قرض‌الحسنه پس از کسر ذخیره قانونی و احتیاطی، صرفاً برای اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه صرف شود. مسئولیت حسن اجرای این بند با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.	

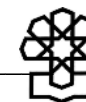
جدول ۵. طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات و الحاقات بعدی آن

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۳) متن زیر به عنوان ماده جدید به قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ الحاق می‌شود: الف) ۱. دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات‌گیرندگان بابت وثیقه‌های در رهن بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع می‌باشد و وثیقه‌گیرندگان موظفند فقط در قالب قراردادهای منعقدۀ نسبت به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها، عمل نمایند. ۲. بانک‌ها موظفند تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی در حوزه فعالیت‌های صنعتی، معدنی و کشاورزی را همزمان بررسی و تعیین تکلیف نموده و تسهیلات مصوب را براساس زمان‌بندی اجرای طرح و پیشرفت کار پرداخت نمایند. اگر به موجب تعلیق تسهیلات تعهد شده توسط بانک‌ها و یا عدم اجرای تعهدات و قراردادهای، ضرری به تسهیلات‌گیرنده یا واحد اقتصادی دریافت‌کننده وام برسد بانک ملزم به جبران ضرر می‌باشد و یا متناسب با تأخیر در پرداخت، تسهیلات اعطایی قبلی، بدون دریافت جریمه استمهال شده و به‌روز می‌گردد. بند «۳» - مخالف الحاق بند «۷» - موافق الحاق	بند «۱» این پیشنهاد تکرار پیشنهاد ارائه شده در طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی است که مورد بررسی کارشناسی قرار گرفت. بند «۲» به این مسئله (که در بخش‌های قبل نیز مورد بررسی کارشناسی قرار گرفت) می‌پردازد که در پاره‌ای موارد بانک‌ها بر اساس زمان‌بندی تعهد شده برای پرداخت تسهیلات عمل نمی‌کنند که موجب ایجاد برخی ضرر و زیان‌ها به تسهیلات‌گیرنده (واحد اقتصادی) می‌گردد. تصویب چنین پیشنهادی برای جلوگیری از این مسئله مفید است، لکن چند ملاحظه در این خصوص وجود دارد: نخست آنکه از آنجایی که پرداخت تسهیلات براساس پیشرفت فیزیکی پروژه صورت می‌گیرد لذا اگر چنانچه واحد اقتصادی خود نتواند براساس زمان‌بندی پیشرفت لازم را نداشته باشد موجب عدم دریافت تسهیلات می‌گردد حال در این شرایط که تسهیلات ارائه نمی‌شود می‌توان بانک را مقصر دانست؟ تشخیص اینکه کوتاهی از کدام یک از طرفین تسهیلات‌گیرنده یا واحد اقتصادی بوده برعهده چه فرد یا گروهی است؟ درخصوص تبصره پیشنهادی نیز علی‌رغم اینکه نقاط قوتی برای آن متصور بوده و درصدد اصلاح روابط یک طرفه که عموماً بانک‌ها به واحدهای اقتصادی تسهیلات‌گیرنده تحمیل می‌نمایند، است، باید توجه نمود که چگونه و بر اساس چه	بند «۱» - مخالف الحاق اصلاح بند «۲» - بانک‌ها موظفند تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی در حوزه فعالیت‌های صنعتی، معدنی و کشاورزی را همزمان بررسی و تعیین تکلیف نموده و تسهیلات مصوب را براساس زمان‌بندی اجرای طرح و پیشرفت کار پرداخت نمایند. اگر به موجب تعلیق تسهیلات تعهد شده توسط بانک‌ها و یا عدم اجرای تعهدات و قراردادهای، ضرری به تسهیلات‌گیرنده یا واحد اقتصادی دریافت‌کننده وام برسد بانک ملزم به جبران ضرر می‌باشد و یا متناسب با تأخیر در پرداخت، تسهیلات اعطایی قبلی، بدون دریافت جریمه استمهال شده و به‌روز می‌گردد. بند «۳» - مخالف الحاق بند «۷» - موافق الحاق

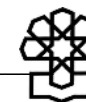
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
بخش از تسهیلات پرداختی نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا وثیقه مناسب به میزان باقیمانده تسهیلات، حسب درخواست اقدام نمایند. ۷. اعطای هرگونه تسهیلات بانکی به بخش دولتی مشروط به عدم افزایش خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئول نظارت بر اجرای این حکم است. (حوزه بانکی)	معیاری می‌توان تشخیص داد که ضرر و زیان به‌وجود آمده از ناحیه عدم تعهد بانک برای بازپرداخت تسهیلات بوده است؟ این مسئله باید در آیین‌نامه‌ای ذکر گردد. بند «۳» این پیشنهاد در بخش‌های قبل (بند «۴-۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ در طرح اصلاح برخی....) مورد بررسی قرار گرفت و پیشنهاد اصلاحی ارائه شد. بند «۴»- تکرار تبصره «۷» طرح حمایت از تولید ملی	
ماده (۳) بند «الف» ۵. به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، معادل مبلغی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود نزد بانک‌های تخصصی، سپرده‌گذاری نماید تا مبلغ مذکور از سوی بانک‌های عامل و با معرفی وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی در قالب تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی بخش غیردولتی به مصرف برسد. ۶. استفاده از ذخایر ارزی بانک مرکزی و منابع صندوق توسعه ملی به‌استثنای مجوزهای صادره در قوانین بودجه سنواتی برای تأمین نیازهای بودجه کل کشور به هر شکل ممنوع است. ۸. هرگونه استفاده از تسهیلات ارزی مشروط به عدم افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی است. ۹. استفاده از خط اعتباری بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات ریالی منوط به عدم افزایش مطالبات بانک مرکزی از سیستم بانکی است.	بند «۵»- سپرده‌گذاری مستقیم بانک مرکزی برای اعطای وام به بخش خصوصی از نظر سیاست کاهش تورم که معضل اساسی اقتصاد ایران است، پشتوانه کارشناسی لازم را ندارد. چراکه این منابع در حکم پول پر قدرت بوده که با ضریب فزاینده ۵/۶ درصد وارد اقتصاد می‌شود و تورم به بار می‌آورد. ناگفته نماند که بهترین سیاست تأمین مالی برای واحدهای تولیدی جذب نقدینگی سرگردان در دست مردم است و نه خلق پول جدید. بند «۶»- هرچند کلیت این پیشنهاد مورد پذیرش است ولی چرا صرفاً لایحه بودجه؟. اگر چنانچه قانون دیگری در خصوص نحوه مصرف منابع صندوق توسعه ملی به تصویب برسد آیا اعتبار نخواهد داشت؟ به نظر می‌رسد نیازی به تصویب این ماده نیست. ضمن اینکه این مسئله باید در قانون برنامه پنجم توسعه (ماده (۸۵) که به اساسنامه صندوق توسعه ملی اشاره دارد) اصلاح گردد.	بندهای «۵»، «۶»، «۸»، «۹» و «۱۰»: مخالف الحاق

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
۱۰. استفاده از خط اعتباری بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات ارزی به غیر از مجوزهای قوانین بودجه سنواتی به هر شکل ممنوع است. (بانک مرکزی)	بندهای «۸»، «۹» و «۱۰» نیز یک سیاست کلی محسوب می‌شوند و نه قانون. ضمن اینکه این موارد به این شکل کلی مشکلی را حل نمی‌کند و صرفاً پیچیدگی قوانین را زیاد می‌کند. استقلال سیاست‌های پولی از طریق سیاست مالی تحت تأثیر قرار گرفته و اثرگذاری آن از بین می‌رود. استفاده از واژه «سیستم» مغایر اصل پانزدهم است و باید از واژه «نظام» استفاده شود.	
۱۱. کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند در پرداخت تسهیلات در صورت تأیید توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی سرمایه در گردش واحدهای فعال، سرمایه مورد نیاز طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالا و توجیه اقتصادی بیشتر را در اولویت قرار دهند. ۱۲. پرداخت تسهیلات توسط بانک و مؤسسات مالی و اعتباری به طرح‌هایی که برآورد سود سالانه آنها کمتر از نرخ سود تسهیلات اخذ شده باشد ممنوع است. ۱۳. کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند نسبت به فروش اموال منقول و غیرمنقول مازاد خود و شرکت‌های تابعه و وابسته اقدام و منابع حاصل از آن را به حساب افزایش سرمایه خود منظور نمایند. بانک‌های مذکور مکلفند حداقل تا چهار برابر افزایش سرمایه از این محل، تسهیلات سرمایه در گردش در اختیار بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی قرار دهند.	بند «۱۱» - در این خصوص، بانک مرکزی دستورالعملی را به بانک‌ها ابلاغ کرده است که بانک‌ها طرح‌های با پیشرفت بالای ۷۰ درصد و همچنین تسهیلات سرمایه در گردش را در اولویت قرار دهند. مشابه این پیشنهاد در طرح حمایت از تولید ملی بود که پیشنهاد اصلاحی ارائه گردید. بند «۱۲» - تصویب این ماده ممکن است منجر به این شود که نرخ‌های مندرج در طرح‌های توجیهی ارائه شده بانک‌ها به صورت صوری بالا نشان داده شوند. - اساساً بانک‌ها بر اساس منطق اقتصادی و مدیریت ریسک اعتباری، به طرح‌هایی که سود سالانه آنها کمتر از نرخ سود تسهیلات است پرداخت نمی‌کند. لذا معنا ندارد یک کاری که بر اساس منطق انجام نمی‌شود قانون گردد. اگر چنانچه مواردی هم صورت گرفته باشد خارج از ضابطه و قاعده بوده است که باز	بندهای «۱۱»، «۱۲»، «۱۳» و «۱۴»: مخالف الحاق

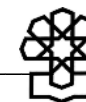
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
۱۴. کلیه بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی موظفند (در صورت درخواست متقاضی) براساس میانگین قیمت کارشناسی سه جانبه (نماینده بانک، نماینده متقاضی- کارشناس رسمی مرضی الطرفین) نسبت به تجدید ارزیابی وثایق دریافتی و یا تبدیل وثیقه مناسب به میزان باقیمانده تسهیلات حسب درخواست اقدام نمایند. (حوزه بانکی)	قانون مشکلی را حل نمی کند. بند «۱۳» - اطلاق بند «۱۳» شامل بانکهای خصوصی نیز می شود که حکم تکلیفی مزبور می تواند منجر به تضییع حقوق مالکانه بانک و سپرده گذاران آن شود، لذا این بند، به دلیل تکلیف به (حداقل تا چهار برابر) مغایر با اصل مالکیت شخصی و در نتیجه مغایر با اصول بیستم، بیست و دوم و چهل و هفتم قانون اساسی است. - حکم مقرر در این ماده (افزایش سرمایه ناشی از فروش اموال مازاد بانکها) در ماده (۴) لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر ذکر شده است و نیازی به الحاق جدید نیست. بند «۱۴» موضوع تجدید ارزیابی وثایق نیز مانند آزادسازی وثایق امری ضروری است که البته نیازمند برخی شروط و الزاماتی است. بخش دوم این ماده (تبدیل وثیقه مناسب...) در مواد طرح اصلاح برخی موانع در راستای حمایت از تولید ملی مورد بررسی و اظهار نظر کارشناسی قرار گرفت. بہتر است در اصلاح ماده (۳۴) ثبت (موضوع ماده (۸) لایحه رفع موانع تولید) دیده شود. درخصوص بند «۱۴»، با توجه به امکان تضییع حقوق بانکها به دلیل ملاک بودن میانگین قیمت کارشناسی این حکم، مغایر با اصل مالکیت شخصی و اصول بیستم، بیست و دوم و چهل و هفتم قانون اساسی است و نیز مغایر با مصلحت عمومی است و اصولاً چنین حکم قانونی، مغایر با موازین شرعی است.	

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
۱۵. به منظور تأمین اعتبار برای پرداخت تسهیلات به زندانیان نیازمند در محکومیت‌های مالی مانند دیه و امثال آن که ناشی از قتل و یا جرح غیرعمدی است و محکومین مالی نیازمند غیرکلاهبرداری، مبلغی که در قوانین بودجه سالانه تعیین می‌شود از محل وجوه عادی بانک‌ها اختصاص می‌یابد و در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند قرار می‌گیرد تا با نظارت وزارت دادگستری اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی پرداخت تسهیلات مذکور توسط وزارت دادگستری و ستاد دیه تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. دولت مکلف است نسبت به تضمین تسهیلات اعطایی این بند اقدام نماید. (حوزه بانکی)	دائمی کردن تأمین اعتبار زندانیان نیازمند از محل قرض‌الحسنه مطلوب نبوده و تکلیف مالایطاق بر نظام بانکی محسوب می‌شود. مضافاً اینکه بر اساس آمارهای رسمی، نرخ رشد سپرده‌های قرض‌الحسنه از سال ۱۳۹۱ منفی شده است. منابع جایگزین می‌تواند از محل وجوه اداره شده دولتی و یا منابع عادی بانک‌ها با پرداخت مابه‌التفاوت سود (یارانه سود) باشد. ایجاد الزام در نحوه مصرف منابع بانک‌های خصوصی به منزله تضییع وکالتی است که مردم با بانک منعقد کرده‌اند و در این موارد، می‌تواند منجر به نادیده انگاشتن خواست صاحبان حساب قرض‌الحسنه (سپرده‌گذار قرض‌الحسنه) شود لذا این بند مغایر با شرع است.	مخالف الحاق پیشنهاد جایگزین: به منظور تأمین اعتبار برای پرداخت تسهیلات به زندانیان نیازمند در محکومیت‌های مالی مانند دیه و امثال آن که ناشی از قتل و یا جرح غیرعمدی است و محکومین مالی نیازمند غیرکلاهبرداری، مبلغی که در قوانین بودجه سالانه تعیین می‌شود از محل وجوه اداره شده دولتی و یا منابع عادی بانک‌ها با پرداخت مابه‌التفاوت سود (یارانه سود) اختصاص می‌یابد و در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند قرار می‌گیرد تا با نظارت وزارت دادگستری اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی پرداخت تسهیلات مذکور توسط وزارت دادگستری و ستاد دیه تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. دولت مکلف است نسبت به تضمین تسهیلات اعطایی این بند اقدام نماید.
۱۶. بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی مکلفند با درخواست متقاضی، اصل و سود- اعم از سود قبل و بعد از سررسید- تسهیلات ریالی یا ارزی سررسید گذشته و معوقه پرداختی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی، خصوصی یا تعاونی بابت فعالیت در امور تولیدی، صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی را که در بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی به دلایل موجه و شرایط کشور با تأیید هیئت مدیره بانک یا مؤسسه دچار مشکل شده‌اند و قادر به پرداخت اقساط تسهیلات دریافتی نیستند برای یکبار و تا پنج سال تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته و معوق خارج نمایند	۱۶. هدف ذکر شده در این ماده مبتنی بر حمایت از تولید بسیار مهم و مقبول می‌باشد، اما این که آیا استمهال بدهی موجب کمک به تولیدکنندگان بشود، محل تأمل است، چراکه اولاً از آنجایی که به علت تنوع اقلیمی و کثرت و گستردگی تولید در کشور تولیدکنندگان اقتصاد کشور از پراکندگی و تنوع قابل توجهی برخوردارند. با این حال بررسی میزان معوقات بانکی حاکی از آن است که حدود یک‌سوم از معوقات بانکی کشور مربوط به کمتر از ۶۰۰ شخصیت حقیقی و حقوقی می‌باشد. ثانیاً طبق گفته سرپرست سابق وزارت اقتصاد و دارایی میزان	بندهای «۱۶»، «۱۷»، «۱۸» و «۲۱»: مخالف الحاق

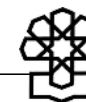
نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	معوقات بخش تولید کشور کمتر از ۲۰ درصد از کل معوقات بوده و سهم بخش بازرگانی در معوقات بسیار چشمگیر است. دو دلیل عمده عدم بازپرداخت اقساط تسهیلات، ناتوانی یا عدم تمایل در بازپرداخت می‌باشد. اگر دلیل اصلی ناتوانی‌گیرندگان تسهیلات مفروض داشته شود، بازهم باید علاج این ناتوانی را در جای دیگری - اصلاح موانع و گسترش تولید- جست، چرا که طبق اظهارات رئیس کل بانک مرکزی بررسی عملکردگیرندگان تسهیلات حاکی از آن است که حدود نیمی از استمهالات بازپرداخت نشده و دوباره به سرفصل معوق بازگشته است. این بدان معنی است که در نیمی از موارد استمهال بدهی هم مثمر‌تر نبوده است. تصویب این حکم منجر به ایجاد بستر قانونی برای رشد مطالبات معوق بانکی می‌گردد. در سال‌های گذشته نیز این مصوبات در قوانین بودجه (بند «۲۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۰، بند «۲۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و بند «۱۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۳) تصویب شد، اما بر اساس اعلام بانک مرکزی حدود ۵۰ درصد از تسهیلات استمهال شده مجدداً به سرفصل غیرجاری رفته است لذا دائمی کردن چنین بندی هزینه‌ها و ضررهای زیادی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کند. ۱۷. این پیشنهاد مشابه ماده (۱۸) طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی است که در بالا مورد بررسی قرار گرفت.	همچنین جریمه خسارت تأخیر پس از تعیین تکلیف تا آن زمان و انجام تسویه حساب کامل مورد تأیید بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری بخشوده می‌شود، به نحوی که در این موارد نرخ سود تسهیلات جدید حداکثر معادل نرخ سود تسهیلات تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار باشد. ۱۷. کلیه بانک‌های کشور اعم از دولتی، غیردولتی و مؤسسات مالی و صندوق‌های حمایتی که به بخش کشاورزی تسهیلاتی پرداخت نموده‌اند، موظفند بازپرداخت وام‌های اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که دچار خسارت خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری‌های همه‌گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش‌سوزی غیرعمدی شده باشند را با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوط در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی شهرستان و فرمانداری شهرستان، مشروط به تأمین بار مالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی و اعتبارات پیش‌بینی‌نشده قانون بودجه به مدت سه سال امهال نمایند. ۱۸. خرید دست اول اوراق مشارکت توسط بانک‌های دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات و واحدهای وابسته و تابعه آنها ممنوع است. ۲۱. بانک‌های تجاری و تخصصی مجازند بدون تضمین دولت، نسبت به تأمین منابع مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی و شهرداری‌ها از منابع بین‌المللی اقدام نمایند. تعیین نسبت تعهدات و بدهی‌های ارزی به دارایی‌های هر بانک به تصویب شورای پول و

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
اعتبار می‌رسد. (حوزه بانکی)	۱۸. این پیشنهاد در لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر ذکر شده است و نیازی به الحاق به این لایحه نیست. ۲۱. بانک‌ها در شرایط فعلی نیز ممنوع نیستند و باید وثایق و تضمینات مطمئنی اخذ کنند.	
ماده (۳) بند «الف» جزء «۲۴» برای تأمین آب مورد نیاز طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی و زیست‌محیطی بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی جهت انتقال آب از خارج کشور و خلیج فارس و دریای خزر و آب‌های مرزی از محل منابع تسهیلات خارجی (فاینانس) پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی اختصاص می‌یابد. ۲۵. به منظور تشویق خیرین برای شرکت در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی، همچنین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها اجازه داده می‌شود تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر طرح را برای تأمین سود و کارمزد تسهیلات دریافتی خیرین از شبکه بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری، که به‌منظور اجرای همان طرح در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار می‌گیرد پرداخت و به هزینه قطعی منظور نمایند. تسهیلات اعطایی، توسط خیرین تضمین می‌گردد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است برای بازپرداخت سود و کارمزد تسهیلات باقی‌مانده طرح‌های خاتمه یافته	ماده (۳) بند «الف» جزء «۲۴» با توجه به اینکه توسعه مبتنی بر آب وارد شده از خارج از کشور، با قطع آن به‌راحتی مورد تهدید قرار می‌گیرد، ایجاد وابستگی به منابع آب خارج از کشور از این منظر مورد تأیید نمی‌باشد. نکته قابل توجه این است که مدیریت ناصحیح منابع آب در کشور در بخش‌های مختلف مصرف، عواقب و آثار خشکسالی‌ها را تشدید کرده و همچنین با توجه به خروج مقادیر زیادی آب از مرزهای غربی کشور، انتقال آب از خارج از کشور نمی‌تواند در بلندمدت حلال مشکلات بخش آب باشد. با توجه به تجویز (فاینانس) به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در ماده (۸۲) قانون برنامه پنجم، دائمی بودن این حکم مغایر با موازین اسلامی است. در مورد ماده (۳) بند «الف» جزء «۲۵» با عنایت به پیشنهاد ارائه شده که به نظر می‌رسد که در تلاش برای تحقق و اتمام طرح‌های عمرانی صورت گرفته باشد و با در نظر گرفتن اقدامات مشابهی که برای اجرای طرح‌هایی از این دست و یا موضوع مشارکت خیرین مدرسه‌ساز صورت گرفته است و دارای نتایج مثبت و منفی‌ای است به تشریح جزء «۲۵»	پیشنهاد در مورد ماده (۳) بند «الف» جزء «۲۴» عبارت «خارج کشور و» از متن ماده حذف شود. در مورد ماده (۳) بند «الف» جزء «۲۵» اولویت اول: با توجه به بررسی ابعاد مختلف این پیشنهاد و احتمال بروز فسادهای گسترده و تحمیل آن به کشور، تصویب این پیشنهاد توصیه نمی‌گردد. اولویت دوم: جزء پیشنهادی و جایگزین (۲۵) «کلیه اشخاص (حقیقی و حقوقی) که قصد مشارکت خیرخواهانه برای اجرای طرح‌های عمرانی دارند می‌توانند پس از تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری، به طرق زیر مشارکت داشته باشند»: الف) اشخاص حقیقی، حقوقی و بنیادهای خیریه می‌توانند از طرق مختلف با در نظر گرفتن اولویت‌های زیر در این امر مشارکت نمایند: احداث طرح‌های عمرانی و فضاهای مرتبط با آن طرح‌ها در مناطق مورد نیاز و تحویل آن به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت

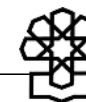
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
موضوع این قانون، ردیف اعتباری مشخصی را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر چگونگی اطلاع‌رسانی دستگاه اجرایی در مورد طرح‌ها، پذیرش خیرین متقاضی مشارکت، سازوکارهای واریز تسهیلات دریافتی توسط خیرین و مصرف آنها توسط دستگاه اجرایی برای پرداخت به پیمانکاران، بنا به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. (سایر)	می‌پردازد. الف) رویکردهای متن پیشنهادی ۱. تشویق خیرین برای شرکت در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۲. اخذ تسهیلات از مؤسسات مالی و بانکی با تضمین خود خیرین ۳. پرداخت سود و کارمزد از مآخذ اعتبارات مرتبط با طرح‌های مذکور ۴. تعیین اولین اعتبار برای طرح‌های خاتمه یافته که تسهیلات آنها باقی‌مانده است. ب) مباحث قابل طرح ۱. ضرورت تعیین و تعریف اشخاص حقیقی و حقوقی و بنیادهای خیریه؛ ۲. ضرورت تعیین کف و سقف تسهیلات مرتبط با هر طرح؛ ۳. ابهام در سرنوشت میلیاردها تومان تسهیلاتی که به حساب خیرین واریز خواهد شد (از جمله اتفاقات و فروضات احتمالی مانند انصراف و یا میزان تمکین و همسویی خیرین در مراحل مختلف اجرای طرح‌های موضوعه و یا انحراف تسهیلات برای اقداماتی دیگر که مسبوق به سابقه هم می‌باشد، و....)؛ ۴. نامشخص بودن ارتباط مابین تسهیلات با طرح‌های عمرانی و تضمین‌های خیرین؛ ۵. زمینه‌ساز شدن بروز فسادهای گسترده احتمالی در سایه قانون؛	راهبردی ریاست‌جمهوری، تعمیر یا تکمیل طرح‌های موجود عمرانی، بازسازی پروژه‌های عمرانی استانی و ملی قدیمی که از طریق معاونت مورد تأیید برای بازسازی قرار می‌گیرند، تهیه امکانات و تجهیزات مرتبط با طرح‌های عمرانی، تأمین مصالح مورد نیاز، خیرین محترم در هر یک از موارد فوق می‌توانند به تنهایی یا با مشارکت سایر خیرین در این امر خیر همکاری نمایند. ب) کمک‌های مالی پرداخت وجوه نقدی: مبلغ موردنظر به هر میزان، به حساب کمک‌های خیرین نزد خزانه‌داری کل واریز و فیش پرداختی به معاونت ارائه گردد. ج) اهدای کمک‌های غیرنقدی نظیر طلا و جواهرات و.... جهت اجرای این قانون، د) اهدای زمین جهت احداث طرح‌های عمرانی، ه) واگذاری املاک و مستغلات در زمان حیات و یا پس از آن، و) ارائه همکاری‌های فنی و مهندسی برای اجرای طرح‌های موضوعه پس از تأیید معاونت، ز) نحوه اجرایی مشارکت، مراحل عملیات اجرایی و ساخت، تحویل و افتتاح، براساس آیین‌نامه‌ای اجرایی که توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری تنظیم و تصویب می‌گردد تعیین می‌شود.

نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	۶. نبود بانک اطلاعاتی طرح‌ها و نامشخص بودن اولویت طرح‌ها و همچنین میزان اقتصادی بودن آنها که موجب بروز ابهامات در اتخاذ تصمیمات می‌شود؛ ۷. ضرورت ایجاد مکانیسم و نحوه شناسایی خیرین و تأیید آنها و قیود مربوطه؛ ۸. نبود اطلاعات از طرح‌های قابل مشارکت؛ ۹. گفتنی است که طی سنوات ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱ سالیانه و به‌طور میانگین ۱۲۷ طرح خاتمه و ۱۴۵ طرح افتتاح شده است، که ۲۶ درصد آنها به موقع اتمام یافته‌اند - قابل توجه است که عدم اتمام به موقع طرح‌ها موجب تحمیل هزینه‌ای حدود ۶۳ هزار میلیارد تومان به کشور شده است، که بخشی از آن از بابت ضعف مطالعات و مدیریت آن طرح‌ها و بخشی هم از بابت کسری بودجه مرتبط با تحمیل پروژه عمرانی به سیستم بوده است. از سوی دیگر باید ذکر کرد که بین سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۸ به‌طور متوسط هر طرح با ۱۷۱ درصد اعتبار مازاد مواجه شده است که نیازمند تقویت بُعد نظارتی می‌باشد.	
مخالف الحاق	اظهار نظر مشابه این ماده در ماده (۲۰) طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی بیان شد.	ماده (۳) بندهای ب) بند «۱» قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانک‌ها و دستگاه‌ها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی به منظور تسهیل امر سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال بیشتر در طرح‌های تولیدی و صادراتی به شرح زیر اصلاح می‌شود: عبارت «و اسناد منازل روستایی» به بعد از اسناد زراعی اضافه می‌شود.

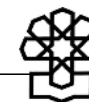
نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق	اظهار نظر کارشناسی	مواد
		ج) تبصره زیر به اصلاحیه مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی الحاق می‌شود: تبصره - کلیه بانکها در مورد وجوه اداره شده که تا آخر اسفند سال قبل به متقاضیان پرداخت نموده‌اند، موظف به رعایت این حکم هستند. (حوزه بانکی)
مخالف الحاق	بند «الف» مشابه ماده (۱۶) طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی بوده که مورد بررسی و اظهار نظر کارشناسی قرار گرفت. بند «ز» - با توجه به اینکه بانکها در حال حاضر نیز منعی از لحاظ اعطای تسهیلات ارزی به شرکت‌های خصوصی و تعاونی صادرکننده خدمات فنی و مهندسی و کالاهای ایرانی ندارند. لذا ارائه چنین پیشنهادی مبنی بر اجازه دادن به بانکها از پشتوانه کارشناسی لازم برخوردار نبوده و ضرورتی بر درج در قانون وجود ندارد.	ماده (۴) جزءهای زیر به قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ الحاق می‌گردد. الف) وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان بورس و اوراق بهادار)، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی موظفند به منظور پوشش خطر ناشی از نوسانات نرخ ارز بر فعالیتهای واحدهای تولیدی، آیین‌نامه اجرایی مربوط به ابزارهای مالی، زیرساخت‌ها و زمینه‌های لازم را برای تحقق این امر تهیه و ظرف حداکثر ۶ ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه کنند. کلیه بانکها مکلفند با دریافت نقدی حداکثر ده درصد (۱۰٪) مبلغ گشایش اعتبار از بنگاه تولیدی و اخذ اسناد تجاری، مبادرت به گشایش اعتبار برای ورود ماشین‌آلات و مواد اولیه نمایند. ز) به کلیه بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری اجازه داده می‌شود شرکت‌های خصوصی و تعاونی صادرکننده خدمات فنی و مهندسی و کالاهای ایرانی تسهیلات ارزی پرداخت نمایند. (حوزه بانکی)

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۴) بندهای: بند «ج»- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی وجوه نقد مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمت یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد ریال از سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان و صادرکنندگان و واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی را طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور حداکثر تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به صورت نقد، اقساطی، مدت‌دار یکجا وصول نماید و در صورت انعقاد قرارداد دریافت اقساطی یا مدت‌دار یکجا، دستگاه‌های مذکور به غیر از موارد مربوط به درآمدهای عمومی که طبق قوانین مربوط وصول می‌نمایند، موظفند با دریافت تضمین‌های لازم به تشخیص خود با افزایش دو درصد (۲٪) برای هر یک ماه به کل مبلغ نقدی مورد مطالبه اقدام نمایند. (۵) احداث یا توسعه واحدهای صنعتی یا معدنی در اراضی دیم فاقد توجیه اقتصادی برای کشاورزی خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها با تأیید وزارت جهاد کشاورزی با رعایت ضوابط زیست‌محیطی بدون نیاز به تغییر کاربری مجاز می‌باشد. (هـ) لغو، تغییر، توقف، یا عطف به‌ماسبق نمودن هریک از قراردادهای	بند «ج» ۱. هدف این ماده تقسیط دریافت مطالبات دستگاه‌های اجرایی از بخش خصوصی است. اما همان‌طور که در حکم پیشنهادی اشاره شده است این تقسیط شامل درآمدهای عمومی نمی‌شود. هر چند لازم است صراحت و شفافیت بیشتری در این حکم منظور گردد. ۲. باید توجه داشت که صدر حکم پیشنهادی کلیه دستگاه‌های اجرایی شامل وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و بانک‌ها را مشول این حکم قرار داده است با توجه به آنکه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تنها از منابع عمومی دولت استفاده می‌کنند و درآمد آنها نیز جزء درآمدهای عمومی است تنها صدر این حکم برای شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی است. ۳. در میان شرکت‌های دولتی نیز شرکت ملی نفت به سبب تعیین و تکلیف رابطه آن با وزارت نفت و دولت در قوانین خاص و از طرفی تأمین بخش عمده‌ای از منابع بودجه‌ای کشور اجرای این حکم امکان‌پذیر نیست. ۴. شمول این ماده بر بانک‌های دولتی نیز محل ابهام است و اگر این‌گونه برداشت شود که این حکم شامل بانک‌های دولتی نیز می‌گردد، به‌طور کلی سبب افزایش ریسک نکول اقساط معوق بانکی می‌گردد. ۵. با توجه به آنکه هم‌اکنون دولت و شرکت‌های دولتی بدهی‌های زیادی به بخش‌های خصوصی و تعاونی دارند مکلف	بند «ج»: مخالف الحاق بند «د»: مخالف الحاق بند «ه»: مخالف الحاق

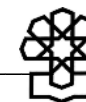
مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
تعهدات و توافقات منعقد شده و واگذاری‌ها و مجوزها و پروانه‌های قانونی صادر شده، توسط دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و مشمول ذکر نام یا تصریح نام با اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصی و تعاونی یا برای آنها که دارای آثار درآمدی، هزینه‌ای، اقتصادی، مالی و تجاری است یک طرفه و بدون جبران خسارت یا جلب رضایت اشخاص مذکور، ممنوع است. (سایر)	نمودن دولت برای تقسیط مطالبات خود و شرکت‌های دولتی، سبب فشار مالی به دولت و افزایش خطر عدم بازپرداخت مطالبات می‌گردد. ۶. در خصوص تقسیط بدهی بدهکاران به تأمین اجتماعی تدابیر لازم در قوانین مربوطه اتخاذ شده است. در ماده (۴۶) قانون تأمین اجتماعی به سازمان اجازه داده شده به درخواست کارفرما بدهی او را حداکثر تا سی و شش قسط ماهانه تقسیط نماید و در این صورت کارفرما باید معادل دوازده درصد در سال نسبت به مانده بدهی خود بهره به سازمان بپردازد. در صورتی که کارفرما هر یک از اقساط مقرر را در رأس موعد مقرر پرداخت نکند بقیه اقساط تبدیل به حال شده و طبق ماده (۵۰) آن قانون وصول خواهد شد و یا در تبصره «۴» ماده واحده قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند، مقرر گردید «کارفرمایان مشمول قانون تأمین اجتماعی که به‌علل بحران مالی قادر به پرداخت حق بیمه معوقه خود نبوده و پرداخت بدهی به‌صورت یکجا یا طبق ماده (۴۶) قانون تأمین اجتماعی موجب تعطیل یا وقفه کار در کارگاه باشد هیئت مدیره سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند حسب مورد بدهی مذکور را حداکثر تا شصت قسط ماهانه تقسیط نماید. ۷. اخذ تضمین‌ها می‌تواند سبب افزایش هزینه برای دستگاه‌های اجرایی گردد بنابراین از این منظر این حکم می‌تواند مغایر اصل هفتادوهفتم قانون اساسی باشد.	

نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	۸. واگذاری دریافت تضمین‌ها به دستگاه‌های اجرایی سبب بروز مشکلات می‌گردد بهتر است این موضوع نیز به این‌نامه اجرایی برای مثال موضوع ماده (۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ واگذار شود. بند «د» - آمایش سرزمین (Spatial planning) مطلوب‌ترین، عادلانه‌ترین و پایدارترین آرایشی است که به سه مؤلفه مهم جمعیت، سرمایه و منابع طبیعی و محیطی در یک منطقه یا سرزمین داده می‌شود و شامل تنظیم روابط و کنش‌های متقابل بین عوامل انسانی، اقتصادی و عوامل محیطی به منظور ایجاد سرزمینی مبتنی بر بهره‌گیری بهینه و پایدار از استعدادهای انسانی و محیطی می‌باشد. برنامه جامع آمایش سرزمین در چارچوب اصول مصوب، از طریق حفاظت کاربری‌های پایدار اراضی، افزایش بهره‌وری، کارایی و بازده اقتصادی، گسترش عدالت اجتماعی، رفع فقر و محرومیت، برقراری تعادل و توازن در برخورداری از سطح معقول توسعه و رفاه در تمام مناطق جغرافیایی و حوضه‌های آبی، ایجاد و تحکیم پیوندهای اقتصادی درون و برون منطقه‌ای و هماهنگ‌سازی تأثیرات فضایی - زمانی سیاست‌های بخشی، استانی، منطقه‌ای و ملی به گونه‌ای عمل می‌کند که بتواند اهداف چشم‌انداز بلندمدت توسعه کشور و مدیریت یکپارچه سرزمین را به صورت تحقق‌پذیر، متوازن، پایدار و عادلانه عملی سازد. در نتیجه اینکه چه اقدامی در چه زمانی دارای توجیه باشد توسط آمایش سرزمین به نحو احسن مشخص خواهد شد.	

نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق	اظهار نظر کارشناسی	مواد
	لذا صرف دیم بودن یک منطقه دلیل بر داشتن توجیه علمی و منطقی در خصوص احداث یا توسعه واحدهای صنعتی یا معدنی نخواهد بود. آمایش سرزمین عبارت است از توزیع متوازن و هماهنگ جغرافیایی کلیه فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و... در پهنه سرزمین نسبت به قابلیت‌ها و منابع طبیعی و انسانی. براساس این تعریف منظور از آمایش سرزمین استفاده درست از قابلیت‌های سرزمین و سایر امکانات به اندازه توان آنهاست. نکته قابل ذکر دیگر در مورد ماده پیشنهادی این است که در حال حاضر تعداد قابل ملاحظه‌ای واحد صنعتی در کشور بر پا شده که فقط ۳۰ درصد ظرفیت آنها استفاده می‌شود. لذا بدیهی است افزایش احداث این مقوله صرفاً اقدامی ظاهری بوده و کاربردی نخواهد بود. بند «ه» - آنچه در متن پیشنهادی آمده است، از جمله بدیهی‌ترین اصول حقوقی است. قطعاً دولت نیز همچون اشخاص حقیقی، ملزم به احترام به مفاد قراردادهاست؛ گرچه می‌تواند در مواردی خاص - که در قوانین پیش‌بینی شده - به طور یک‌جانبه برخی از مفاد قراردادی را طبق احکام قانونی فسخ کند.	
بند «و» - مخالف الحاق بند «ح» - مخالف الحاق	بند «ح» در واقع تکرار مفاد ماده (۴) طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی است. با توجه به اصلاح مفاد ماده (۲۰۲) در لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و در دستور کار بودن این موضوع در صحن مجلس و همچنین رعایت شرایط واحدهای تولیدی و غیرتولیدی و سایر مودیان در خصوص اعمال ممنوع‌الخروجی از کشور به دلیل داشتن بدهی	ماده (۴) بند «و» - تبعیض در وضع و اخذ عوارض و مالیات بین کالاهای صادراتی دولتی و غیردولتی و خصوصی و تعاونی و نفتی و غیرنفتی ممنوع می‌باشد. بند «ح» - مبلغ مندرج در ماده (۲۰۲) قانون مالیات‌های مستقیم به

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال افزایش می‌یابد. این رقم هر ساله با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی معادل نرخ رسمی تورم تعدیل و ابلاغ می‌شود. (حوزه مالیاتی)	مالیاتی پیشنهاد می‌شود این بند از ماده (۴) حذف شود.	
ماده (۱۱) - اجزای زیر به قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی الحاق می‌شود: بند «۳» - کلیه بانک‌های کشور اعم از دولتی، غیردولتی و مؤسسات مالی و صندوق‌های حمایتی که به بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی مرتبط با آن تسهیلاتی پرداخت نموده‌اند، موظفند بازپرداخت وام‌های اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که دچار خسارت خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری‌های همه‌گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش‌سوزی غیرعمدی شده باشند را با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوط در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی و فرمانداری شهرستان، مشروط به تأمین بار مالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون مدیریت بحران و اعتبارات پیش‌بینی نشده قوانین بودجه سنواتی به مدت سه سال امهال نمایند و همچنین جریمه دیرکرد تسهیلات بانکی پرداختی به کشاورزان بخشوده می‌شود. بند «۶» - در اجرای بند «الف» ماده (۱) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۱۳۹۱/۱۱/۲۴ و ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانک‌های عامل مکلف است با معرفی دستگاه اجرایی ذی‌ربط تسهیلات لازم را	بند «۳» این پیشنهاد مشابه ماده (۱۸) طرح اصلاح برخی قوانین در راستای حمایت از تولید ملی است که در بالا مورد بررسی قرار گرفت. بند «۶» - تکلیف به اعطای منابع از منابع داخلی بانک‌ها رویکرد صحیحی نیست. اگر هم مورد پذیرش قرار بگیرد باید اولاً دولت بدهی را تضمین کند و منابع مالی آن را تأمین نماید. - خرید تضمینی وظیفه اولیه دولت است که صرفاً کمبودها را باید از بانک‌ها جبران نمود که عموماً در بودجه‌های سنوات ذکر می‌گردد. - در سال ۱۳۹۲ به ۳ بانک تکلیف شد که به دولت سه ماه منابعی را برای خرید تضمینی قرض بدهد و دولت مکلف به بازپرداخت بود ولی بدهی تسویه نشده است تاکنون (اظهارات بانکی مرکزی) - سرمایه بانک متعلق به وزارت کشاورزی نیست و بلکه سپرده مردم است و لذا نمی‌توان نسبت به آن حکم خاصی ارائه کرد. این حکم صرفاً بر بانک کشاورزی آن هم تا حدودی می‌تواند جاری باشد. - موضوع خرید تضمینی دارای قانون و رویه مستقلی است.	بندهای «۳» و «۶» - مخالف الحاق

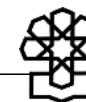

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
برای خرید گندم و محصولات اساسی و استراتژیک کشاورزی (ذرت، جو، برنج و دانه‌های روغنی) تولید داخلی تا سقف برآوردی سالانه وزارت جهاد کشاورزی از محل منابع داخلی بانک‌ها قبل از شروع فصل برداشت در اختیار خریداران بخش خصوصی یا تعاونی قرار دهد. اشخاص مذکور موظفند تسهیلات دریافتی را برای خرید محصولات فوق به مصرف رسانده و در موعد مقرر بازپرداخت نمایند. (حوزه بانکی)		
ماده (۱۵) متن زیر به عنوان یک ماده به قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری ۱۳۳۷/۱۰/۲ الحاق می‌شود: اعضای هیئت علمی آموزشی و پژوهشی شاغل در سمت‌های آموزشی پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی برای داشتن سهام یا سهم‌الشرکه و عضویت در هیئت‌مدیره شرکت‌های دانش‌بنیان، مشمول «قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲» نیستند.	- در این ماده یکی از شرط‌هایی که که عضو هیئت علمی برای بهره‌مندی از این قانون باید رعایت کند، «اطلاع یافتن مدیریت دانشگاه» است که به نظر نمی‌رسد بودن یا نبودن این شرط الزام قانونی ایجاد کرده یا اثری داشته باشد. بنابراین اگر لازم است که دانشگاه بر فعالیت شرکتی که عضو هیئت علمی‌اش در آن سهم دارد، نظارت داشته باشد می‌بایست عبارت «با موافقت هیئت امنای دانشگاه» به جای عبارت «با اطلاع مدیریت دانشگاه» جایگزین شود.	پیشنهاد: اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی شاغل در سمت‌های آموزشی و پژوهشی <u>با موافقت هیئت امنای</u> دانشگاه برای داشتن سهام یا سهم‌الشرکه و عضویت در هیئت‌مدیره <u>شرکت‌های خصوصی دانش‌بنیان</u> ، مشمول «قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲» نیستند.
ماده (۲۹) متن زیر به عنوان یک ماده به قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴ الحاق می‌گردد.	این موضوع نیاز به قانونگذاری جدید ندارد زیرا در قالب تبصره (۵) الحاقی به ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۸۷/۱/۲۵ مجلس و ۱۳۸۷/۴/۸ مجمع تشخیص مصلحت) تصویب شده است. ^۱	مخالف الحاق

۱. تبصره «۵»- در مواردی که کارفرمایان موضوع بند «۴» ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ اشخاص حقیقی باشند و همچنین مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی می‌توانند با پرداخت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به ترتیب مقرر در ماده (۲۸) قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن از تاریخ اشتغال به کار در کارگاه در زمره مشمولین قانون مذکور قرار گیرند. (موجب اصلاحی مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۵ مجلس و ۱۳۸۷/۴/۸ مجمع تشخیص مصلحت این تبصره

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
نام کارفرمایان کارگاه‌های مشمول تأمین اجتماعی در فهرست بیمه‌شدگان کارگاه‌های مذکور درج می‌شود و نرخ حق بیمه آنان همانند سایر بیمه‌شدگان همان کارگاه‌هاست. (تأمین اجتماعی)		
ماده (۳۲) تبصره «۲» ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۱۳۸۹ شامل زمین‌های متعلق به دولت در مناطق آزاد تجاری - صنعتی مناطق ویژه اقتصادی، شهرک‌های صنعتی و کشاورزی و طرح‌های دولتی قابل واگذاری ملغی‌الاثراً می‌گردد. (سایر)	این ماده که دنبال نقض قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بوده محل اشکال است، زیرا تبصره «۲» ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری درصدد اجرای قانون کاداستر برای اراضی زراعی و منابع طبیعی است تا مالکیت دولتی قطعی برای انفال فراهم شود و حفظ آنها نیز اهمیت دارد. مانع اساسی در خصوص شهرک‌ها و نواحی صنعتی و شهرک‌های کشاورزی مالکیت و ایجاد و توسعه آنها نبوده بلکه غیرفعال بودن شهرک‌های صنعتی کنونی است، به‌طوری که درحال حاضر اکثر آنها با ۳۰ درصد ظرفیت اسمی خود فعالیت دارند. البته اگر مشکلی به‌واسطه عدم مالکیت قطعی نیز وجود داشته باشد نباید با لایحه‌ای که برای میان‌مدت است دنبال تغییر قانون دائمی باشیم و شاید اصلاح اساسی این قانون (البته پس از اجرا) می‌تواند تکامل بیشتری را بیانگر باشد.	مخالف الحاق

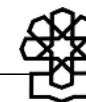
الحاق شده است) آیین‌نامه اجرایی این تبصره شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و پرداخت حق بیمه‌های معوقه بنا به پیشنهاد وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. (این تبصره به موجب ماده (۳) قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط به منظور تشویق کارفرمایان به تأدیه دیون معوقه سنواتی بابت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۸ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شده الحاق گردیده است. آیین‌نامه این تبصره در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۶ به تصویب رسیده است).

جدول ۶. لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۲) متن ذیل به عنوان بند «۹» به ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۷ الحاق می‌گردد: پرداخت بدهی‌های دولت به بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و سازمان‌های تأمین اجتماعی و بازنشستگی اعم از لشگری و کشوری پس از تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و ذی‌حساب مربوط و با اعلام سازمان حسابرسی. (دولت – بودجه)	۱. به دلیل اینکه به موجب بند «۲» جزء «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، تحت عنوان «مصارف درآمدهای حاصله از واگذاری» محل هزینه درآمدهای ناشی از واگذاری بنگاه‌های دولتی به بخش غیردولتی تعیین شده است و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی نیز با استناد به بند مزبور در سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی محل مصرف وجوه حاصل از واگذاری‌ها را مشخص نموده است و پرداخت بدهی‌های دولت به بخش‌های خصوصی و تعاونی خارج از موارد مذکور می‌باشد، مغایر سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و قانون مزبور و در نتیجه مغایر بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی می‌باشد. ۲. حکم مورد نظر از آنجا که پرداخت منابع حاصل از فروش سهام شرکت‌ها را مدنظر قرار داده است و در قالب ماده (۲۹) قانون اصل چهل و چهارم مقرر کرده است و از پراکندگی اعتبارات واگذاری که در سال‌های اخیر ضمن قوانین بودجه درج می‌گردید، جلوگیری می‌نماید، مثبت ارزیابی می‌شود. ۳. از آنجا که منابع حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها در ماده (۲۹) برای امور دیگری نیز مصوب شده است و همچنین برای انضباط مالی دولت و جلوگیری از پرداخت بدهی‌ها از محل منابع حاصل از واگذاری، لازم است سقف مشخصی از واگذاری‌ها در هر سال برای پرداخت بدهی دولت مدنظر قرار گیرد، زیرا اعتبارات سایر بندهای ماده (۲۹) تحت‌الشعاع این حکم قرار نگیرد. ۴. در بند «۴» ماده (۶) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مقرر شد بدهی دولت از طریق فروش سهام شرکت‌ها و تبدیل به وجوه نقد بدهی خود را به نهادهای عمومی غیردولتی پرداخت نماید.	پیشنهاد: متن ذیل به عنوان بند «۹» به ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۷ الحاق می‌گردد: «پرداخت بدهی‌های قانونی دولت به بخش‌های خصوصی و تعاونی جمعاً در سقف ۱۰ درصد از منابع حاصل از واگذاری سهام در هر سال و پرداخت بدهی‌های قانونی دولت به نهادهای عمومی غیردولتی و سازمان‌های تأمین اجتماعی و بازنشستگی اعم از لشگری و کشوری و سازمان بیمه سلامت ایران جمعاً در سقف ۱۵ درصد از منابع حاصل از واگذاری سهام در هر سال، پس از تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و با اعلام سازمان حسابرسی».

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
	۵. از منظر جبران بخشی از بدهی‌های دولت به بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی، استفاده از منابع حاصل از واگذاری‌ها و با رعایت سقف مشخص مثبت ارزیابی می‌گردد. به دلیل آنکه پرداخت و تسویه بدهی‌های دولت با مطالبات آن از بخش خصوصی موضوع مواد (۱) و (۲) لایحه «رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور» از محل مطالبات سهام شرکت‌ها امکان‌پذیر گردد و تعارض با قانون اصل چهل و چهارم پیدا نکند، کلیات پیشنهاد مثبت ارزیابی می‌گردد.	
ماده (۱۳) به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود از طریق شرکت ارتباطات زیرساخت نسبت به مشارکت و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های فیبرنوری و بین‌المللی و کسب سهم مناسب از بازار پهنای باند منطقه اقدام نماید. (سایر)		پیشنهاد جایگزین: ماده (۱۳) - به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود از طریق شرکت ارتباطات زیرساخت با مشارکت بخش غیردولتی (داخلی و خارجی) نسبت به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های فیبر نوری و بین‌المللی اقدام نماید.

جدول ۷. قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۱) نرخ، رسیدگی و تشخیص، مطالبه، وصول و نحوه توزیع عوارض واحدهای تولیدی آلاینده محیط زیست همچنان براساس مفاد تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی در این زمینه انجام خواهد شد. این قانون از تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ لازم‌الاجراست.^۱ (حوزه مالیاتی)	مفاد این ماده تکراری بوده و در واقع تکرار حکم ماده واحده قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب سال ۱۳۸۶ است. بنابراین ضرورتی ندارد که دوباره و در قالب یک قانون دیگر تکرار شود.	مخالف الحاق
ماده (۳) دولت موظف است در جهت منطقی شدن تفاوت متوسط سود و کارمزد تسهیلات بانکی با متوسط سود پرداختی به انواع سپرده‌ها (Spread) میزان آنها را به گونه‌ای تصویب و ابلاغ نماید تا از تاریخ تصویب این قانون میزان تفاوت فوق‌الذکر تا سقف سه درصد (۳٪) محدود گردد. (حوزه بانکی)	اول اینکه مقرراتگذاری در حوزه پول و بانک برعهده شورای پول و اعتبار است و نه دولت. لذا در این خصوص باید شورای پول و اعتبار موظف گردد. شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی دو رکن محاسبه اسپرید بانکی یعنی سود تسهیلات و سود سپرده‌ها را تعیین و مقرراتگذاری می‌نمایند که در برنامه پنجم تکلیف این است که نرخ سود سپرده‌ها با نرخ تورم متناسب گردد. لذا وقتی هر دو مورد توسط شورای پول و اعتبار تعیین می‌گردد و از طرفی ابزاری برای تغییر در حجم پول و توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها و در مجموع تعیین سیاست‌های پولی و اعتباری است لزومی ندارد در قانون محدود گردد. به نظر می‌رسد این محدودیت نرخ نوعی محدودیت برای سیاستگذار پولی محسوب می‌شود.	مخالف الحاق

۱. براساس قانون اصلاح ماده (۱) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب سال ۱۳۸۶ مصوب ۱۳۸۸/۶/۱۷.

حکم ماده قبل از اصلاح: ماده (۱) - محصولات صنایع آلوده‌کننده محیط زیست تا زمانی که آلاینده‌گی ادامه دارد به تشخیص و اعلام شورای عالی حفاظت محیط زیست (که تا پانزدهم اسفندماه هر سال برای اجرا در سال بعد ابلاغ می‌گردد) متناسب با درجه آلاینده‌گی تا یک درصد (۱٪) قیمت فروش مشمول پرداخت عوارض می‌شود تا حسب مورد با نظر سازمان حفاظت محیط زیست توسط واحد صنعتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌های مرتبط، صرف پروژه‌های رفع آلاینده‌گی از کارخانه و جبران خسارات زیست‌محیطی پیرامونی گردد. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت صنایع و معادن و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

مواد	اظهار نظر کارشناسی	نظر نهایی الحاق یا عدم الحاق
ماده (۴) اصلاحات زیر در قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران انجام می‌گیرد: الف) یک تبصره به عنوان تبصره «۵» به ماده (۶) به شرح زیر اضافه می‌گردد : تبصره «۵»- شورای عالی استاندارد موظف است مسئولیت نظارت بر اجرای استاندارد کالا و خدمات (به استثنای دارو که به‌عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد) را صرفاً به مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران محول نماید به نحوی که از تاریخ تصویب این قانون هیچ اقدام موازی در این خصوص صورت نگیرد. (سایر)	با توجه به اینکه این موارد به طور کاملتری در طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد که در نوبت ارائه در صحن علنی مجلس می‌باشد دیده شده است و این تبصره کلیت آن را مخدوش می‌نماید پس لزومی به ارائه در لایحه رفع موانع تولید نمی‌باشد.	مخالف الحاق
ماده (۷) یک تبصره به عنوان تبصره «۴» به شرح زیر به ماده (۱۳) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، مصوب سال ۱۳۷۴ اضافه می‌گردد: تبصره «۴»- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است به استعلام‌هایی که به‌منظور صدور پروانه بهره‌برداری واحدهای صنعتی و معدنی صورت می‌پذیرد ظرف مدت یک ماه جواب داده و در صورت عدم موافقت دلایل آن را به استعلام‌کننده به صورت کتبی ارائه نماید. وزارتخانه‌های صادرکننده پروانه‌های صنعتی موظفند در صورت عدم دریافت پاسخ سازمان، نسبت به صدور پروانه بهره‌برداری اقدام نمایند. (سایر)	نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی: این تبصره دارای دو رکن است: یکی اینکه تکلیف سازمان می‌باشد و رکن دوم اینکه تحدید اختیارات حفاظت محیط زیست می‌باشد. نیازی به قانون نیست و می‌توان از طریق پیگیری از دفتر کسب‌وکار وزارت اقتصاد منجر به تدوین آیین‌نامه‌ای مصوب هیئت دولت برای سازمان محیط زیست شود. پیشنهاد مرکز و اتاق‌ها: از آنجا که آیین‌نامه ضمانت اجرایی چندانی ندارد نیاز به قانون دارد که لازم‌الاجراست.	پیشنهاد می‌شود مدت زمان یک ماه به دو ماه افزایش یابد و پروژه‌های مشمول ارزیابی محیط زیستی مستثنا شوند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۸۸۹-۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» (بررسی برخی پیشنهادات الحاقی) (ویرایش اول)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی و بازارهای مالی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: موسی خوشکلام خسروشاهی، موسی شهبازی غیائی

همکاران: احسان آقاجانی معمار، محمدرضا عبداللهی، حسین هرورانی، سعید توتونچی ملکی،

سیدهادی سبحانیان، مهران برادران نصیری، تکتب طالبی، امید عطایی، سیدامیر سیاح، مرتضی براتی،

منوچهر نامغ، سیدعلی محسنیان، محمد برزگر خسروی

ناظران علمی: سیدهادی موسوی نیک، صمد عزیزنژاد

متقاضی: کمیسیون مشترک بررسی لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. موانع تولید

۲. بانک

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۳/۵/۲۹

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۳/۸/۱۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۸/۱۸